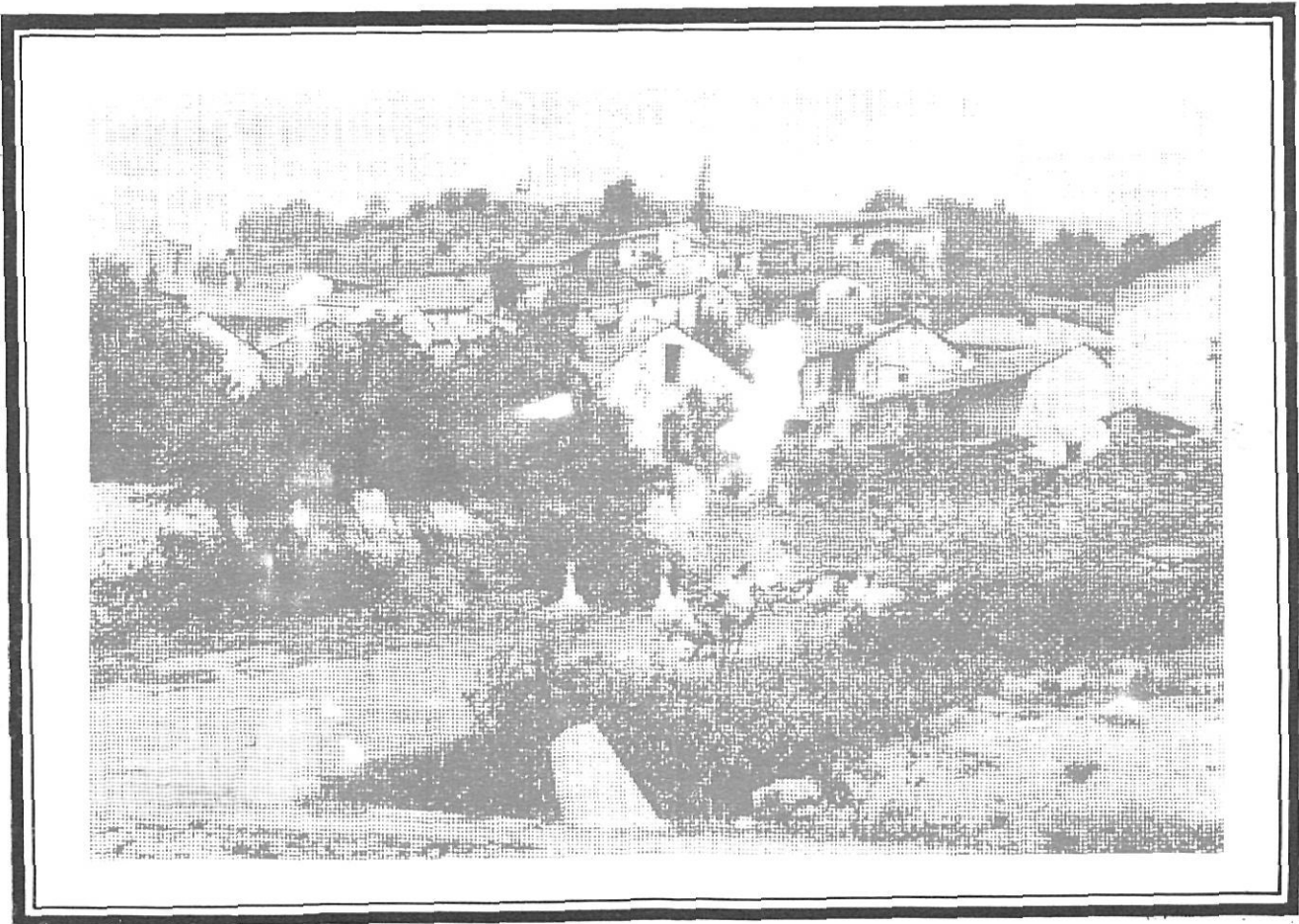

21

NUPACA

PUBLICACIÓ D'AMICS DE CERDANYA

GER: parla l'associació de veïns
Xerrant amb l'alcalde de Puigcerdà
Els plens de Fontanals, Llívia i
Puigcerdà

RESTAURANT

LLIVIA

Patates al caliu

Graellada de carn

Especialitats
a la brasa

José Antonio, 37
Tèl. 972 - 89 60 96
LLIVIA (Girona)

Parquets CERDANYA

INSTALACION DE TODA CLASE DE
PARQUETS, CLAVADOS
Y ENCOLADOS
PULIDOS Y BARNIZADOS
RODAPIES

Grupo Residencial Roma
Escalera Bolvir, 2.º, 1.ª
PUIGCERDÀ

FERRETERIA- DROGUERIA
Y BAZAR

PIGUILLEM--LLORENS

Tel.: 880.267

Mayor, 35 PUIGCERDÀ

Robes a bon preu per tothom

SERVEI TEXTIL

C/. José Antonio, 21

C/. Espanya, 11

PUIGCERDÀ

**Gendrau y
Camarero
Construcciones**

C/. José Antonio, 5 Tèl.: 88 09 06 PUIGCERDÀ

HOTEL

RESTAURANTE DIRECTOR:
JULIO PEREZ DE ROZAS

EUROPA

Plaza Cabrinetty, 16
Tfno. - 88 01 00
PUIGCERDÀ

rufaca

Publicació de l'Associació
"Amics de Cerdanya"

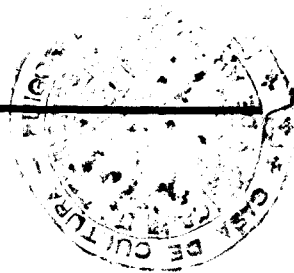
Esteve Almendros
El Biògrafo
F. Xavier Bosom
Pere Capdevila
Francesc Carbonell
Miquel Casanovas
Miquel Clapera
Montse Costa
Cu-Cut
Rosa Cuesta
Joan Descarga (il.lustració)
Laura Fabra
Pere Font
Joan Fullana
Salvador Galceran
Coral Gálvez
Roger Giral (França)
Emili Guirao
Robert Joffre (França)
Joan Llauró
Carme Moreno
Nostàlgic
Joan Peitx
Josep Peitx
Xavier Pujol (Corrector)
Carme Clausell
Dolors Picas
Jean-Paul Poirier (il.lustració)
Rosa Maria Rodríguez
Meritxell Sastre (publicitat)
Ramon solà
Sita Solé
Josep Maria Tosas
El Trovador
Josep Vigo

Edita AMICS DE CERDANYA
Passeig 10 d'Abril s/n
PUIGCERDA

Imprimeix: Imprés-Ràpid
LLEIDA

PUBLICACIO MENSUAL.

La direcció de la revista no es fa responsable dels judicis personals dels seus col.laboradors.

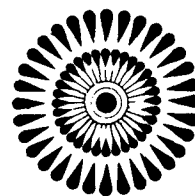
editorial

Després de quatre dècades de ferotge centralisme, podem dir que el poble català té la possibilitat d'encarar-se al seu propi futur, mitjançant els òrgans d'autogovern que pot aportar l'Estatut del 79.

En el moment en què surti aquest número de RUFACA estarà a punt de celebrar-se el Referèndum en el qual Catalunya es definirà envers l'Estatut. Potser no ens toca a nosaltres demanar el vot afirmatiu o negatiu, però sí que podem fer una crida a la reflexió perquè el vot o l'abstenció de cadascú sigui el resultat d'una actitud personal mesurada individualment i col·lectiva. Es per això que ens adrecem a tots els cerdans perquè en aquest moment transcendental de la nostra Història tothom faci exercici conscientment dels seus drets. El futur depèn de tots nosaltres.

sumari

EDITORIAL	3	SALVEM EL CATALA	
ACTUALITAT CERDANA		<i>Frases corrents incorrectes</i>	24
<i>Flash</i>	4	RECULL	
<i>Mercadet de la Cerdanya</i>	4	<i>Patates farcides</i>	24
<i>La Casa de la Vila</i>	5	LAS ENTREVISTAS INVEROSIMILES	
<i>Dia de la Mare de Déu</i>	6	<i>Hoy: Al habla con la Casa de Cerdanya en Barcelona</i>	25 - 26
<i>L'11 de Setembre a Puigcerdà</i>	6	CARTES A RUFACA	
<i>La diada de . . . "l'arròs"</i>	6	<i>Carta del más allá</i>	27
<i>Mapa Sanitario - Cerdanya</i>	7	<i>Carta al Sr. Alcalde</i>	27 - 28
<i>Les Comptes de les Festes</i>	7	<i>Suriquerola</i>	28
<i>El Ple de l'Ajuntament de Fontanals</i>	8	SANITAT	
<i>Com funcionen els nous Ajuntaments</i>	9	<i>Nueva Etapa</i>	29
<i>Veïns de Ger</i>	9	ESPORTS	
<i>A l'Ajuntament de Ger no hi ha arribat la de mocràcia</i>	10	<i>El Hoquet Gel en perill de mort</i>	29
<i>Tribuna política</i>	11	NOVEL·LA	
ENSENYAMENT		<i>Pensió d'ancians (2)</i>	30
<i>Cap nen sense escola, cap</i>	12		
<i>Ya tenemos Formación Profesional</i>	12		
ART, CULTURA, CINEMA, TEATRE			
<i>Acto-coloquio:</i>			
<i>Energia, presente y futuro</i>	13		
<i>L'Institut d'Estudis Ceretans</i>	14 - 15		
XERRANT AMB			
<i>L'Alcalde de Puigcerdà</i>	15 - 16 - 17 - 18		
LES ARRELS			
<i>Carrers, segueix l'atemptat a la nostra cultura</i>	19		
<i>Calle de las Escuelas Pías</i>	19		
DES DE L'ARXIU			
<i>Els Pasquers (continuació)</i>	20		
JUDICI PUBLIC A RUFACA	21 - 22		
COL·LABORACIONS			
<i>La Llei de Muntanya (III)</i>	23 - 24		

Flash Flash Flash Flash Flash

Van recuperar un cotxe robat, matrícula de Madrid 9871 CY, sense detenir els acupants, els quals es sospita que van passar a França.

Es va robar una moto Montesa, matrícula de Girona, 6495 J, propietat de Carlos Modesto Nbu. El fet fou denunciat el dia 10 de setembre. Per altra part, varen ser detinguts dos menors els quals havien robat una "Mobylette" de Josefa Castaño Sánchez.

En aquests darrers dies hi ha hagut cinc accidents entre els quals només s'ha hagut de lamentar quatre ferits lleus.

Un vehicle francès va atropellar una nena (Maria Isabel Belesté Segura), donant-se a la fuga. S'instrueixen les degudes diligències per trobar-ho al causant de l'accident.

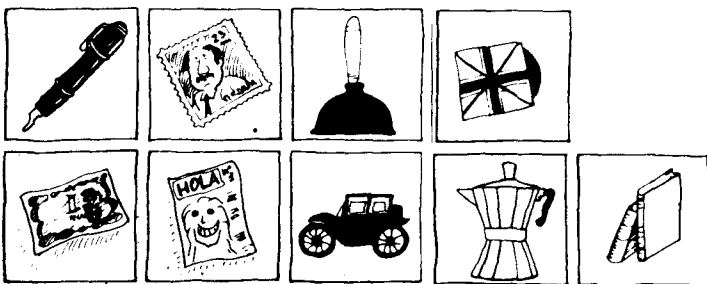
Uns individus amb una furgoneta que sembla ser llogada es va dedicar a distribuir per alguns comerços de la Vila bosses de patates "chips", les quals estaven en mal estat. El fet fou denunciat a l'endemà pels afectats, els esmentats individus havien fugit en veure's sorpresos.

Es va sustraure un radio-cassette d'un cotxe propietat de Ramon Sirvent Orriol.

Mercedet de la Cerdanya

L'anunci es cotitza a 5 pessetes per paraula i és gratuït per als socis d'Amics de Cerdanya.

Les respostes als anuncis poden fer-se directament a l'interessat (en cas de figurar el nom i adreça en l'anunci) o bé a RUFACA - SECCIO MERCADET, Passeig 10 d'abril, Puigcerdà, fent constar clarament el número de caixa de l'anunci a què es refereix.

2 SEÑORITAS HOLANDESAS se ofrecen para trabajos durante la temporada de invierno, como secretaria - recepción - dependienta, etc. Interesados escribir a:

J. ROURA GIMBERNAT
C/ Figueras, 1
ROSAS

ES BUSCA casa de pagès o bé torre vella d'estiueig per llogar tot l'any.
Núm CAIXA 6/79

SE VENDE magnífico caballo alazán de 9 años. Arabe puro.
Núm. CAIXA 8/79

TOSAS-SASTRE

José Antonio, 4 PUIGCERDÀ

**FILATELIA
MONTANÉ**

C/. Morera, 6
PUIGCERDÀ

la CASA de la VILA

EL PLE DE SETEMBRE

Un preàmbul força llarg i molt cordial davant les expectatives de vacances d'alguns regidors precedí la lectura i aprovació de l'acte del Ple anterior, després de la qual es passà als informes de cada Comissió de Treball.

Pel que fa a la de Governació, el seu responsable, X. Bosom (PSC), remarcà la necessitat de reemprendre l'estudi del Pla de Circulació, informà de la situació del Pub Charlie Patto en el sentit que se li havia atorgat un permís provisional i informà també de la possibilitat d'una concessió a una empresa privada d'un parking de 300 places, de les quals la meitat (150) serien propietat de l'Ajuntament, per acabar-ne de ser el propietari total al cap de 75 anys.

El mateix regidor, responsable també de la Comissió d'Hisenda, parlà de la necessitat d'encetar un estudi per revisar els arbitris de façanes i d'ocupació de la via pública.

Es feren els informes de les Comissions d'Urbanisme (estudi de la revisió del Pla, recull de les opinions dels tècnics i de les impugnacions), de Sanitat (s'ha completat la plantilla de l'hospital) i la bona marxa del Ple s'aturà quan es va arribar al tema de l'Educació, i en concret de la Formació Professional. Sobre aquest punt l'alcalde informà que no hi havia encara seguretat sobre les dues branques proposades inicialment (sobre aquest tema veure informació més recent a aquest mateix número de RUFACA) i de la necessitat de fer una promoció entre els pares. Però el regidor Carles Canes (EM) criticà obertament i de forma bastant dura a l'alcalde per allò que en ell li semblava lentitud en el procés endegat per portar a terme la F.P. a Puigcerdà. Assegurà haver parlat directament amb el Sr. Subirós, responsable de la F.P. a Girona, i

que aquest li havia dit que la F.P. a Puigcerdà estava en perill per poc interès per part de l'Ajuntament. Al mateix temps, justificà aquesta opinió amb el fet que l'Ajuntament encara no hagués fet cap proposta de direcció del centre de F.P. i criticà també la falta d'informació a la que es veia sotmesa la Comissió de Cultura en aquest tema. L'alcalde replicà que les informacions que en Canes aportava eren totalment contradictòries amb les seves i que, en tot

l'esmentat regidor podia haver-ne informat abans. No sense que abans en Canes hagués fet una mena d'autocrítica pel poc treball de la Comissió de Cultura, crítica que feia extensiva a la inoperància d'altres comissions de l'Ajuntament, tothom veié, clarament, però, l'urgència del tema.

L'informe de la Comissió de Festes, realitzat per Pérez de Rozas (UCD), no per més trist, deixà de ser més animat. Es queixà de la resposta del poble en el pagament dels rebuts de festes (més àmplia informació en aquest mateix núm. de RUFACA), doncs només havia respost positivament el 50 per cent de la gent.

El primer punt de l'ordre del dia pròpiament dit es centrà en l'aprovació del pressupost semestral, que s'exposa públicament a l'Ajuntament, i en la lectura per part del Secretari del patrimoni municipal. Podem resumir-lo dient que l'Ajuntament no té gaire res més que els equipaments en actiu.

El segon punt fou un informe sobre la situació econòmica que realitzà el Secretari, Sr. Roca, demostrant una gran capacitat en assumptes de finances, però deixant ben pal·lesa també la seva nul·la capacitat didàctica. Volem dir que de l'exhaustiu informe no vàrem entendre gaire res i no ens fa cap vergonya dir-ho perquè de les cares de lògic aborriment que es podien contemplar al voltant de la taula consistorial en vàrem deduir que la igno-

rància era compartida (dels regidors que ens donaven l'esquena, però, no en sabem res); en definitiva només vàrem treure l'aigua clara d'allò que, amb paraules de Francesc Turiera (UCD), és el problema més greu d'aquest Ajuntament: un dèficit de 14 milions de pessetes, dels quals aproximadament la meitat provenen de l'anterior consistori, mentre que l'altra meitat cal imputar-la al nou Ajuntament. Fou evident per tothom la necessitat de recórrer a un préstec del Banc de Crèdit Local (que fixa 18 anys de plaç en el seu pagament) per a superar aquest "impasse".

En el tercer punt de l'ordre del dia, l'Ajuntament ratificà el nomenament del Dr. Llauro com a director de l'hospital i la nova plantilla de metges: J. Llauro: Director i Medicina interna; J. Corsunsky: Pediatria; M. Callyegaris: Cirugia; R. Corsunsky: Ginecologia; W. Fragoza: Anestesiista; J. Pujol: Beneficència.

A proposta de l'alcalde, en el quart punt s'aprovà per unanimitat que els regidors Sapé (CiU) i Bosom (PSC) fossin els representants fixes de l'Ajuntament de Puigcerdà en el Consorci dels municipis cerdans i la Generalitat, després de desestimar la proposta d'en Peitx (EM) en el sentit que fossin rotatius, en funció de l'especialitat de cadascú.

Per fi (tres hores, tres llargues hores, valgue'm Déu!) s'obrí l'apartat de precís i preguntes en el qual es digueren força coses més (Museu al local dels costat del CIT, ampliació de l'hospital, possibilitat de recolzar l'Universitat Catalana d'Estiu, que s'està montant mitjançant un patronat a la Seu d'Urgell...), les quals no us podem explicar en detall perquè en aquest punt i després de la pluja de xifres de l'informe econòmic els cronistes —ho hem de reconèixer— estàvem literalment esgotats.

RUFACA

JOIERIA RELLOIGERIA

J. Fullana
PUIGCERDÀ

AUTO ESCOLA PUIGCERDÀ

Victoria, 4, 1º

PUIGCERDÀ

**DIA DE LA MARE DE DEU:
AQUEST ANY UN XIC DIFERENT**

A la tarda, els actes programats varen tenir lloc a la plaça Cabrinetty, com cada any, però degut al gran xàfec que va començar cap a les tres, i que no va parar fins ben bé les cinc, començaren més tard del que estava previst. Tot anà molt seguit, sense cap interval.

Quan acabà de ploure i de caure pedra, els músics decidiren reemprendre la feina, encara que amb les cadires mollades, ja que ni tan sols els les varen eixugar ni, si més no, canviar, oferint un concert de sardanes, el qual fou aplaudit amb molt d'entusiasme per la poca gent que hi havia; es comprèn que la pluja va desguitarrar el pla.

Seguidament, l'Esbart d'Alp va fer la seva actuació. De mica en mica la plaça quedà plena. Eren set o vuit parelles de dançaires força juvenets, però que posaven tota la seva bona intenció per fer-ho bé. En aquesta actuació, hi fou afegida una dansa més: l'Indiot de la Seu d'Urgell.

Gairebé asseguraria que aquest Esbart d'Alp va agradar a tots els que erem allà, i potser més, pel fet que era d'un poblet de la nostra benivolguda Cerdanya.

Això finalitzà, passant arreu la Processó per tots els carrers. La plaça quedà buida en un moment. Ja no podem parlar d'una Processió com les d'abans, tant per la seva qualitat com per l'afluència de gent.

Més tard, a les 8 de la nit, va tenir lloc als claustres de St. Domènec un recital de música medieval, interpretada per un exquisit grup nord-americà (2 nois i una noia d'una candorosa franquesa). Aquest tercet vocal i instrumental, anomenat "L'Alzina", va interpretar diferents peces de música antiga espanyola, catalana, occitana, italia-

na... amb una subtileza agradable de cop-sar. I així, fent la ruta dels pelegrinatges catalans, algunes vegades a peu i amb els instruments al coll, ha arribat fins a nosaltres el grup "L'Alzina", de Boston.

Val a dir que durant la seva actuació a la nostra vila, l'afluència de públic no va ser massiva (degut al fred?). Això sí, a recer del claustre, els assistents vam poder gaudir d'una música molt ben interpretada, malauradament difícil d'estimar en el nostre temps.

**L'11 DE SETEMBRE
A PUIGCERDA**

Una altra vegada s'ha celebrat a Puigcerdà la Diada Nacional de Catalunya. La comissió organitzadora dels actes que es varen celebrar, va poder realitzar-los amb una mica més reeiximent que l'any passat. Malgrat tot, la part de la cèlebre "paella" va anar prou bé. Gràcies al tancat que es va fer al voltant d'on es feia, es va poder evitar que el públic es precipités, com l'any passat, damunt els qui la repartien. Per a montar el tancat, hi va haver la col·laboració de part de la brigada municipal, sense la qual hagués estat impossible de fer (la Comissió no disposa de material, taulons, etc...). Tanmateix va sobrar arròs, això que era més bo que l'any passat, potser perquè es va repartir massa tard. Però, en no ser festa l'11, encara, els actes es varen haver de fer relativament tard. Això sembla que influeix bastant que la gent se'n vagi. La manifestació de cotxes es va fer a corre-cuita, però no hi havia més gent a l'organització. De fet no hi va haver massa col·laboració popular. Però la qüestió és que s'ha tornat a celebrar la nostra Diada. Esperem que l'any que ve la poguem fer amb més temps (serà festa nacional) i hi haurà més col·laboració popular.

X.P.

caire reivindicatiu com ve essent tradicional en aquesta jornada es mínim malgrat que els organitzadors ja se n'adonen d'aquest fet avaluant el grau de participació popular que gairebé podem dir que en aquesta comarca és mínim i molt menys el grau de conscienciació davant els fets de l'onze de setembre. La comissió organitzadora ha posat molt de compte a l'hora d'elaborar el programa d'actes perquè la gent com a mínim sortís al carrer, que veiéssim senyeres penjades i sentíssim "els segadors".

Podem assenyalar que l'acte de la manifestació d'autos per la Cerdanya ere l'únic que reflectia el vertader sentit de la diada malgrat que l'assistència fou ben poca. Els qui hi vàrem anar vam tenir l'ocasió d'observar que la Vila de Bellver gaudia d'un gran nombre de senyeres penjades en comparació amb d'altres Viles del recorregut, fins i tot més que Puigcerdà, fet aquest que ja s'ha produït altres anys i que ens hauria de donar una mica de vergonya.

Voldria fer esmena d'un altre fet gens bonic que va tenir lloc a la degustació de la paella i la revetlla que tingué lloc al final. Varen fer aparició uns individus disfressats tots de blanc, futbolistes, color que denotava la seva "puresa" d'intencions. Més aviat semblaven fugits d'un carnestoltes avorrit amb l'idea de distreure's fotent la punyeta. Els pallassos de torn varen fer ús d'un mal gust i d'una ignorància extraordinària. Però no és que tinguessin un deler de protagonisme, és que la nit era molt xafogosa i els pallassos volien "treballar" amb comoditat.

M'agradaria parlar una mica també del grau de participació d'entitats de Puigcerdà, tant esportives com cíviques o polítiques que ha estat mínim o nul. Més aviat crec que són aquestes darreres les que haurien d'ésser a primera fila en una diada com la de l'onze. Es just dir que hi va haver algunes persones d'aquestes entitats que voluntàriament i per iniciativa pròpia varen col·laborar.

No sé si ho vaig somniar, o potser ho vaig viure, però les propassades eleccions municipals semblava que hi havien uns partits polítics amb un caire catalanista i amb ganes d'anar per feina però la veritat és que aquesta diada ni en altres ocasions se ls ha vistos.

Voldria que aquestes crítiques fossin constructives per a millorar altres diades i posarles en el nivell que han d'ésser.

E.G.

FOTO - ESTUDI

Escoles Pies, 16
Tel: 88 03 88 PUIGCERDÀ

LA DIADA DE ... "L'ARROS"

No voldria que aquest títol assentés precedents, però crec que ens entendrem millor a l'hora de parlar de l'11 de setembre com a l'acte de més rellevanci i popularitat d'aquesta diada.

Serem realistes i reconeixem que el

Convocada por la Conselleria de Sanitat de la Generalitat, se celebró el pasado día 17 de septiembre en Barcelona una reunión para debatir problemas sobre la Administración sanitaria de los municipios de Catalunya.

Asistí a dicha reunión por delegación expresa del Sr. Alcalde de nuestra Villa, a la que concurrieron también representantes de los Ayuntamientos de l'Urgellet, Pallars Subirà, Pallars Jussà, La Conca y el Valle de Arán.

Por nuestra comarca estaban también representados por sus alcaldes los Municipios de Bellver, Bolvir, Fontanals, Llivia y Prullans. La reunión fue presidida en su primera parte por el Director General de la Conselleria Sr. Artigas y estuvo dividida en dos partes: En la primera se presentó el anteproyecto del Mapa Sanitari de Catalunya, en el cual se explica la forma en que se pretende dividir el Principado a efectos sanitarios, perteneciendo nuestra Comarca

MAPA SANITARIO Y CERDANYA

a la primera área, junto con las Comarcas antes citadas.

Se trata a grandes rasgos de ubicar unos hospitales que se denominarían de primer grado y que deberían tener alrededor de unas cien camas y los servicios indispensables, en Puigcerdà, Tremp y Valle de Arán y un hospital de segundo grado o más importantes en la Seu d'Urgell, al cual los antes citados hospitales deberían internar los pacientes que con los medios de que dispusieran no pudieran atender. Igualmente habría hospitales mucho más importantes situados en zonas de mayor densidad de población.

En cuanto a la segunda parte de la reunión se trataron temas sobre los problemas del municipios desde la óptica de la Administración Sanitaria Municipal, tales como Consejo de Salud, que debería existir en

los Municipios y estar formado por representantes del Ayuntamiento, Trabajadores, Profesionales Sanitarios y Representantes dirección sanitaria. Igualmente se trató de los problemas del medio ambiente, tales como aguas, vertidos, depuración, mataderos, cementerios y contaminación.

Hubo amplio debate ya que todos los municipios tienen los mismos o similares problemas sin resolver, indicándose por parte de la presidencia que muchos de estos problemas difíciles de solventar debían afrontarse a base de mancomunidades de servicios dentro de las Comarcas.

El anteproyecto del Mapa Sanitari de Catalunya será presentado al Consejo Ejecutivo de la Generalitat por la Conselleria, antes del primero de diciembre próximo y cuyo Alto Organismo lo dará a conocer a todos los municipios afectados para que puedan conocerlo totalmente y formular los reparos que crean convenientes.

F. Turiera - Puigbó Masana

Hem rebut del Sr. Pérez de Rozas, membre de la Comissió de Festes de l'Ajuntament, un estat de comptes exhaustiu sobre les festes d'aquest estiu, del qual us en oferim un extracte:

ENTRADES	
Llibre de Festes	256.750,-
Festa Major:	
Palcos	17.000,-
Diumenge Tarde	2.300,-
Festa Major:	
Palcos	17.000,-
Diumenge Tarde	2.300,-
Diumenge Nit	205.300,-
Dilluns Tarde	1.900,-
Dilluns Nit	172.250,-
TOTAL FESTA MAJOR	398.750,-
Adelantades per l'Ajuntament	551.800,-
Rebuts Festes	696.000,-
TOTAL ENTRADES	1.903.300,-

ELS COMPTES DE LES FESTES

SURTIDES	
Aportació a la Festa de la Flama del Canigó	25.000,-
Festa Major	1.232.425,-
Sant Jaume (Rigolisa)	51.800,-
Festes dels carrers	170.063,-
Festa de l'Estany	377.253,-
Festa de la Sagristia	212.965,-
11 de Setembre	58.000,-
Altres	129.930,-
TOTAL SURTIDES	2.217.436,-
ROSSEC NEGATIU	314.136,-

El Consell de Redacció de RUFACA agraeix a l'Ajuntament l'interès demostrat en buscar i posar a la nostra disposició un local per substituir l'antic del "quartel", d'on varem haver de marxar per montar-se allí el nou centre de Formació Professional. Al mateix temps, aprofitem l'ocasió per anunciar als socis, col.laboradors i lectors de RUFACA la nostra nova adreça:

*Antic Edifici dels Escolapis (Plaça del Belvedere)
Puigcerdà*

“EL PLE DE L’AJUNTAMENT DE FONTANALS”

Eren les nou de la nit de la senyalada, diada de l'onze de Setembre. Mentre representants de tota la Cerdanya, acudint a la nostra crida del darrer editorial, feien “una garlanda que anava del Carlit fins a la Tosa i des de Maranges al Puigmal” al voltant de la monumental “paella” davant l'església de Puigcerdà; els regidors i el batlle de Fontanals, que no estàn d'orgues i van per feina, es reunien als locals municipals per tal de decidir la bona marxa (bona al seu entendre, es clar) del municipi.

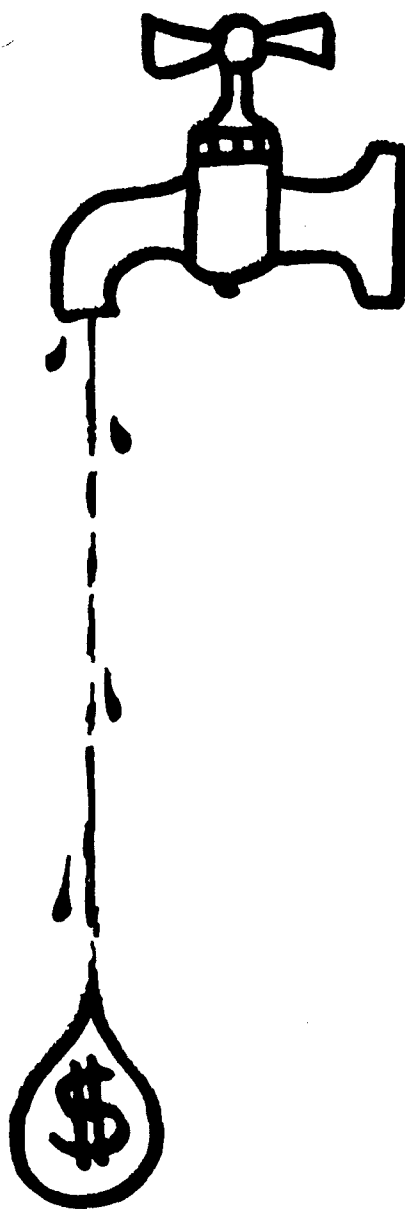
Com sempre, comencen amb la lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Malgrat males llengües diguin el contrari, la Corporació Municipal anterior va tenir força visió de futur i molt encert en moltes de les seves decisions. L'actual ajuntament segueix defensant, per exemple, unes tarifes de consum d'aigües decidides pel consistori anterior, en les que es marcaven diferències bastant significatives entre el preu del metre cúbic d'aigua que gastaven els estiuejants i el preu que pagava la gent del poble pel mateix servei. Aquestes diferències justes, i plenament justificades pel fet de que les noves instal·lacions de subministre han estat obligades per les necessitats dels estiuejants (els del pobles en tenien prou amb l'aigua rodada) no van ésser aprovades el seu dia pel Govern Civil. Ara s'ha acordat fer un recurs defensant novament aquelles tarifes, i, provisionalment, es cobrarà una quantitat anyal a compte a cada família.

Com que ja tenim arquitecte municipal (veure RUFACA anterior) s'han pogut informar els expedients d'obres pendents.

Tots els presents manifesten el seu acord amb la decisió del Sr. Forga de demanar a la Diputació un Jeep amb una pala per treure les neus dels camins del municipi. A veure si hi haurà sort.

Es nota, però, en l'ambient de la reu-

nió que la preocupació bàsica del nou batlle és la qüestió de les aigües de Queixans, les noves obres de capturació de les quals es vol fer per contractació directa i amb una urgència extraordinària. A nosaltres ens queda el dubte de si aquesta urgència no li costarà molts més diners al municipi, doncs ja sabem que si es varen inventar les subhastes públiques, va ésser entre altres raons, per tal de que ho agafi algú que faci l'obra a millor preu. Ens consta de que hi ha la possibilitat de fer l'adjudicació a través de subhasta pública urgent de manera que només es perden uns deu dies respecte a l'adjudicació directa. No podem perdre deu dies a canvi d'un grapat de mils de pessetes si es trobés un adjudicatari que ho fes més barat?. Quina és la raó veritable de tantes presses?. Queda prou justificada una adjudicació directa malgrat ho hagi informat així el nostre nou arquitecte municipal?. Tanta pressa hi ha que tant aviat com arribi l'aprovació del pressupost extraordinari de gairebé quatre milions de pessetes, es farà un plé també extraordinari...

...I no sabem si aquest plé extraordinari ja s'ha fet o no. La setmana del 17 al 22 de setembre varen reunir-se un dia, discretament i inesperadament, a la nit, el batlle i tots els regidors. Un d'ells va dir a uns redactors de RUFACA que no hi anessin que no era pública la reunió, que no podem qualificar-la de “plé” ja que l'única cosa que n'ha trascendit és que no se li va volguer donar caràcter de reunió oficial.

A tall anecdòtic i com a cloenda comentarem l'acabament l'història del telèfon públic de Queixans. Algún regidor està molt cremat pel malament que, segons ell, funciona aquell servei. Es va demanar oficialment a la Telefónica que es suprímís i que en canvi es posés una cabina al carrer. La Telefónica els hi ha contestat entre altres coses que mai aniran tant ben servits com ara (?) ... i que de cabina “ni hablar”.

Restaurant típic de Cerdanya

EL RECO

VILALLOVENT
(PUIGCERDÀ)

Tls 88-08-69
88-04-67

ANTIGÜITATS E. ORRI

Major, 30

TEL.: 880.287 PUIGCERDÀ

COM FUNCIONEN ELS "NOUS" AJUNTAMENTS

El 6 de Setembre de 1979 es celebrà sessió Ordinària a l'Ajuntament de Llívia. Abans de donar-vos la meua impressió d'allò que es va tractar, voldria dir-vos que els Ajuntaments que sortiren de les passades eleccions, la majoria com el de Llívia, es comporten com és degut en allò que fa referència a ser democràtics.

Com sabeu, abans de cada sessió ordinària s'exposa al tauló l'ordre del dia. Si els habitants li donguéssim una ullada potser hi veuríem quelcom que ens pogués interessar i podríem acudir-hi per veure com és tractat aquell assumpte que ens pot afectar, doncs no és igual veure el seu tractament que sentir-lo comentar posteriorment per cada boca que hi posa i treu el que li sembla.

A aquesta reunió hi assistiren el consistori i 6 observadors, així com l'arquitecte municipal. Part dels observadors varen fer acte de presència perquè s'asseventaren que el que es tractava els afectava directament i volgueren saber quin tractament se li donava.

ORDRE DEL DIA

Primer. Lectura dels acords de la sessió anterior i resultats.

Segon. Proposta d'augmentar la tasa per visita a la Farmàcia, que passa de 10 a 25 ptes. i entrada lliure per grups estudiantils

Tercer. Pressumpta infracció d'uns edificis que construeix una promotora catalana. Aquest assumpte queda en suspens, ja

que aquest consistori vol evitar que es continui amb l'anarquia amb què se'ns ha acostumat fins ara.

Les obres esmentades han estat parades per no avenir-se a la cota d'arrancada que és el terreny natural, amb la qual cosa crec que bona part de la culpa la te la Comissió d'Obres, perquè aquesta Comissió, mitjançant el seu tècnic, hauria de donar la cota i alineació abans de començar, ja que segons quins cassos s'ha de discutir prèment quin és aquest terreny natural més convenient per a la bona planificació posterior.

Exemple:

Un terreny davant un altre, amb un carre al mig sense pavimentar. Aquest dos terrenys tenen 150 cm. d'altura, què passarà el dia que s'hagi d'arreglar el carrer, si els dos han pres la cota de terreny natural?

Solució:

Escala amunt, escala aball.

Per això és el tècnic municipal el que té que marcar la rasant i alineació. Així s'evitaria el tenir que derruir o modificar l'estructura dissenyada, la qual cosa comporta una plus-vàlua pel propietari que adquireix aquest apartament.

Quart. Una altra infracció:

Una torre unifamiliar que està aturada. Sembla ser que tenia llicència concedida l'any 77 i pel que fos caducà. Es començà l'obra amb la llicència caducada i se li negà

la pròrroga de la mateixa sense haver acomplit amb el tràmit corresponent.

Sembla que de la manera que van les coses aquest tràmit encara va per llarg, la qual cosa, de no trobar-se ràpidament una solució, podria portar a que quedés abandonada durant un període suficientment llarg com per a que els treballadors de l'esmentada obra es veiessin mancats d'ocupació.

No és petita la labor que els nous consistoris han de portar a terme. Per una part, la rectitud en la conducta urbanística i per altra banda intentar que la tranquil·litat i ocupació a la comarca es mantinguin, cosa sumament difícil en l'actualitat al no haver-se planificat a llarg plaç.

A continuació, es tractaren altres assumptes com apertures de negocis, ampliacions de llicències, sanejament de les aigües potables i la reunió durà fins les dues de la matinada. Això vol dir que la feina que es fa esperem que en bona part sigui acertada.

A. Mateos.

VEINS DE GER!

Davant dels comentaris i opinions errònies respecte el comportament de l'ASSOCIACIÓ DE VEINS, ens dirigim a vosaltres per explicar els fets succeïts i així no hi hagin males interpretacions.

Primer. L'Associació és fundada per bé del poble, mirar de tirar-lo endavant i fer coses positivel per mateix.

Segon. L'Associació no és un "bando" que va contra l'Ajuntament, o contra alguns veïns, sinó tot el contrari, vol ser amic de tots si, tots responem.

Tercer. L'Associació va presentar instàncies a l'Ajuntament, per a aconseguir di-

verses coses d'interès pel poble: Guarderia Infantil, Sala de Biblioteca, Sala de Reunions per l'Associació i per tots els altres... L'Ajuntament, no es va dignar contestar-nos, i davant d'aquesta negativa i falta de respecte i consideració, havent celebrat una assemblea extraordinària de veïns, vam decidir no pagar a l'Ajuntament les quotes de la Festa Major, sinó depositar-les a la Tresoreria de l'Associació, fins que l'Ajun-

tament ens dongués resposta i tingués ganes de col.laborar per bé del poble.

Quart. Quedi doncs ben clar, que els veïns de l'Associació "hem pagat per a la Festa Major", i no volem que aquesta es perdi, sinó tot el contrari, que segueixi endavant i com més bé millor.

Quint. Demanem un Ajuntament democràtic, no dictador, amb ganes de col.laborar i deixar col.laborar per bé de tots i no solsament de cara a uns quants.

Tot això, en resum, és el que demana l'ASSOCIACIÓ.

ASSOCIACIÓ DE VEINS "GER"

A L'AJUNTAMENT DE GER

NO HI HA ARRIBAT LA DEMOCRACIA

L'Associació de Veïns Geri de GER va ser feta degut a un pla d'ordenació que va ser aprovat per Urbanisme sense que el poble ni alguns membres de l'Ajuntament en sabessin res. Quan es va saber, ja estava aprovat, i uns quants veïns van anar a protestar i ningú no en sabia res. El senyor Secretari, el Roca, no ens volia ensenyar ni els plànols. Sabem que l'arquitecte va fer els passos legals, però a Ger van estar un mes els plànols sense que cap veí els veiés i quan se'n van enterar ja era tard. Nosaltres vam anar a trobar el senyor Domenjó i ens va atendre molt bé, i vam saber que els van fer els de la urbanització Saga (aquests que diuen "que ha nacido un pueblo") quan tots sabem que Saga fa molts anys que va nèixer, aquests senyor van fer el pla d'ordenació i el van pagar ells, perquè sinó no podien fer les obres sense aquell pla aprovat, i el poble es veu que no hi tenia res a veure, ni a protestar ni a res de res. Així es feien les coses a Ger i creiem que si no fos l'associació de veïns continuaria igual, per aquest motiu l'hem feta, per vetillar les injustícies que un ajuntament pot fer o fa.

Una vegada l'Associació de Veïns va ser aprovada ens vam dirigir a l'Ajuntament demanant per arreglar la Sala de Ball, que abans s'hi ballava, s'hi feia comèdia, cinema i que ja havia estat adobada per la gent jove de fa uns quants anys. Hi tenien una màquina de fer dinema, una gramola i els joves hi passaven bones estones, però fa molt temps que està abandonada de la mà de Déu, o bé de la mà del nostre Ajuntament, i les criatures i els qui no són tan criatures no tenen cap lloc per a fruitar una estona, ni els dies de festa. Creiem que aquesta sala

no és pas propietat privada, sinó que és per a tot el poble i del poble.

Vam demanar per adobar les fonts, perquè d'unes quantes que n'hi havia, si ve un foraster han d'entrar a demanar aigua a una casa qualsevol perquè no en raja cap. També vam demanar perquè ens deixessin adobar el rellotge del campanar, ja l'havíem fet mirar per una persona que hi entenia i ens va dir que era un rellotge molt bo, dels que no en queden, i ens l'adobava per pocs cèntims. Feia uns quatre anys que no marxava, hi vam donar corda i va marxar 15 dies sense fer-li res. No marxava perfecte, però ben net i una petita reparació, ens van prometre que tenien rellotge per temps; però, fillets, qui mana, mana, encara que no ho faci gens bé; i si haviem tingut l'atreviment de dir que el rellotge es podia adobar, no es va poder adobar: en van comprar un de nou, perquè de rics en som molt. Però mai serà com l'altre. L'altre tocava els quarts i les hores, i aquest solament toca l'hora i la mitja hora, a més a més s'endarrereix o s'avança i no te'n pots refiar mai, ni és tan clar, quan toca, com l'altre. Amb això, que arriben les eleccions, i esperàvem que també la democràcia. Vam esperar el nou ajuntament, però van ser tan brutes les eleccions al nostre poble que van tornar a sortir els mateixos amb les mateixes ganes de no fer res. Tornem a fer instàncies demanant un local per a fer una guarderia, un local per a reunions i biblioteca, ja que tenim molts llibres cedits gratuïtament per diverses entitats, però res, el nou batlle diríem que és el mateix de sempre. L'Associació de veïns no existim; només som del poble per a pagar i res més.

Amb això han passat cinc mesos i ha arribat la festa major quan ja uns quants de l'Ajuntament tenen els músics llogats, demanen una reunió i els tres regidors que no són de la llista de los Independientes tampoc saben que aquell dia es feia aquesta reunió. El nunci fa una crida i llavors se'n van enterar i per això no van anar. Aquesta no és la manera d'avisar els tres regidors d'un ajuntament. Llavors volen que s'ajudi a adobar la plaça, a vendre números, en fi, tot el treball, quan aquí eren els fadrins majors els que es cuidaven de tot, com fan per tot arreu les comissions de festes: llogar músics i planejar la festa a la seva manera i són els responsables de tot, es porta els comptes al públic perquè tothom sàpiga què se'n fa dels seus diners.

L'Associació, uns dies abans de la festa, van fer una instància a l'Ajuntament dient que si no ens contestava o ens rebien, nosaltres consideràvem que com que no ens tenien com a veïns ens reservàvem els diners que paguem per la festa, i el senyor batlle va dir que era igual si pagàvem o no. Ara, comptes, no se n'ha presentat cap; no sabem d'on han surtit els diners per a pagar-ho tot, però com que aquests senyors sempre treballen pel darrera, mai no donen la cara; no creiem que es doni cap classe d'explicació. Per la festa, la Caixa ens va fer venir una coral. Per la qual cosa donem publicament les gràcies al senyor Vilalta de lpart de l'Associació de Veïns Geri; molt agraits. Vam convidar a l'Ajuntament a venir a escoltar la Coral Retorn Panenc, però no es van dignar a assistir a aquest acte cultural gratuït ¿Serà que no els agrada la cultura?

Quedi ben entès que solament volem el bé del poble i creiem haver-ho demostrat. Demanem una Sala per a l'esplai de tota la gent, que s'arreglin les fonts, una guarderia (que tenen una sala a l'escola que no en fan res), que s'adobi d'una vegada el problema de l'aigua, que fa molts anys que dura i creiem que fins que no es posi comptadors no tindrà aigua tothom. Encara que ben repartida no ens la podrem acabar mai. Que es mirés de fer un Consultori per al metge, que tots sabem que ara està en una casa compartida amb els mestres i que creiem que es molèstia per a tots, que s'arreglin els carrers. Ja sabem que els Ajuntaments tots tenen manca de diners, però alguna cosa es pot fer amb una mica de bona voluntat per part de tots, i demanant sempre coses perquè sinó no ens portaran res a casa. No és pas que ho volguem fer nosaltres, tot això, però enlloc de parlar tan malament de tots els qui son socis d'aquesta Associació facin alguna cosa positiva per al poble i que l'Ajuntament expliqui totes les coses que passen i no que moltes s'han de saber des de fora. En fi, demanem democràcia i no dictadura, com ara tenim.

Acompanyem una còpia de la carta que vam enviar a tots els veïns de Ger sàpiguen els motius de no pagar per la Festa Major.

Associació de Veïns Geri de Ger

L'ISART

*

Restaurant típic de muntanya
Escudella i carn a la brasa

*

Tel. 880.662 - 26

BOLVIR

Tribuna Política (oberta a tots els partits)

PSC-PSOE

LA INSTITUCIONALIZACION DE LA CERDANYA

Esta es una etapa imprescindible para salir del localismo administrativo tradicional y poder elevamos a afrontar necesidades y problemas de autogobierno de más altos vuelos, evitando que sean planteados y decididos en despachos lejanos, burocráticamente.

Su exigencia se ha evidenciado nuevamente tras las reuniones celebradas recientemente por los alcaldes que constituyen la Mancomunidad de Cerdanya y de los Consistorios de toda la Comarca.

La falta de cohesión y la inseguridad en los puntos de vista y en las opiniones han demostrado que: a) si la existencia de unos estudios previos difícilmente podrá avanzarse en el camino de la comarcalización; b) la falta de un procedimiento democrático constituye un factor de desconfianzas y de recelos; c) la necesidad de planteamientos participativos y abiertos que resulten impulsores de la voluntad general; d) la necesidad de una visión de futuro para la comarca y de un conocimiento de la problemática concreta a este nivel; y e) la exigencia de establecer un "modus operandi" determinante de la voluntad política de caminar hacia la comarcalización como instrumento de regeneración económica y social de la Cerdanya, que permita avanzar progresivamente hacia campos concretos de actuación.

En la reunión de la festividad de Sant Jaume se acordó constituir un Junta Gestora, compuesta por dos representantes de cada municipio, que pueda iniciar los trabajos necesarios para llegar a un posible consorcio de los Ayuntamientos de la Cerdanya con la Generalitat de Catalunya. Entendemos que este paso con ser importante es insuficiente y que habría que empezar a trabajar a un tiempo en la organización de un Centro de Datos y de Estudios que permitiera ver la necesidad y las posibilidades de la comarcalización, acumulando da-

tos objetivos de la realidad subyacente, informes, estudios y proposiciones que posteriormente pudieran servir de base a los planteamientos alternativos que deberían ser defendidos, ampliados o enmendados por ayuntamientos, gremios, sindicatos, entidades, etc. De no operar así, es seguro que se paralizará un importante proceso regenerador de la Cerdanya antes de su nacimiento.

Gracias al esfuerzo y sacrificio de todos, Catalunya acaba de conseguir la aprobación del Estatuto de Autonomía, que permitirá la organización de nuestra comunidad de conformidad con los criterios dimanantes de nuestra propia personalidad e idiosincrasia; sin una organización comarcal, la Cerdanya quedará en buena medida incapacitada para contribuir a la construcción del nuevo orden social y deberá seguir el rumbo que no sea marcado desde otras latitudes. Empezaremos a lamentarnos contra el centralismo de Barcelona, si bien habrá que considerar que la causa real será la falta de capacidad política de todos nosotros, de la Cerdanya en suma. Por ello consideramos que ha llegado ya la hora de trabajar todos unitariamente, sin más dilaciones que las estrictamente exigidas por el propio proceso configurador del marco legal e institucional de la Generalitat de Catalunya.

Agrupación Comarcal de CERDANYA

L'ESTATUT DEL 79

Amb el referèndum del 25 d'octubre sobre el tram final del procés de recuperació de les nostres institucions d'autogovern. L'esforç dels treballadors, de tots els antifranquistes, de tots els demòcrates cristallitza en la consecució de l'Estatut. L'Estatut del 1979 recull les aspiracions del poble català, de les grans ciutats i de les comarques allunyades dels centres industrials, però és alhora una eina per portar-les a terme, una garantia que les decisions que afectin a Catalunya es prendran des de les institucions democràtiques catalanes. Per tant, l'Estatut expressa la viabilitat de millorar les condicions de vida de la classe treballadora, de la pagesia, del conjunt de les classes populars, a les quals ofereix una nova possibilitat de participació democràtica, un autèntic protagonisme en la reconstrucció nacional de Catalunya en el progrés. Per això ens cal un esforç unitari per superar els intents divisionistes d'alguna força política que es reclama portaveu dels "altres catalans", oblidant les veritables causes que conduïren a l'emigració cap a Catalunya d'un sector important de la societat espanyola, el qual avui se sent -ES- tan català com els catalans d'origen. Caldrà doncs, que l'esforç de tants anys es mostri altre cop per tal de refermar la voluntat popular, de fer realitat viva la lletra de l'Estatut, tot i recordant que això esdevé més necessari per la difícil situació política i econòmica que pot condicionar negativament el funcionament inicial i l'eficàcia de l'Estatut. Per això cridem el poble cerdà a votar massivament SI el 25 d'octubre.

Comité Comarcal de Cerdanya

MOSAICS ROURA, S.A

necessita
cubrir 3 plazas de

VIATJANTS

per a materials i maquinària de la
construcció

Interessats escriure o concertar entrevista a:

C. VERDAGUER, 26 TEL. 885 32 11 - VIC

CAP NEN SENSE ESCOLA

CAP MESTRE

SENSE FEINA

Aquest començament de curs s'ha caracteritzat per la seva conflictivitat. Tots ens hem asseventat de les massives movilitzacions que s'han vingut realitzant arreu de Catalunya exigint totes les places escolars necessàries, en contra del retallament que el Ministeri d'Educació i Ciència (M.E.C.) ha intentat portar a terme, i exigint també que sigui la Generalitat la que se'n cuidi dels problemes de l'ensenyament a Catalunya.

Encara que aquí a Cerdanya la situació no presenti la gravetat d'altres indrets, no és menys cert que hi ha problemes a resoldre.

En primer lloc, la Delegació del M.E.C. a Girona sembla no haver-se enterat de la sol·licitud feta pel centre Alfons I de Puigcerdà demanant sis noves places de mestres, distribuïdes de la següent manera: 1 per Preescolar, 3 per llengua catalana, 2 per ensenyança especial. És inadmissible la denegació d'aquestes places, i més si tenim en compte que molts nens de Preescolar no han pogut ser admesos per manca de professorat, doncs hauria estat impossible inscriure-los dins de les ja massives aules. També és intolerable que es deneguin les places de professors de català en la mesura que aquesta assignatura és impartida, en la majoria dels cassos, que reconeixen la seva insuficient preparació. Per altra banda, també és molt lamentable que, donat l'alt índex de nens que no arriben al coeficient intel·lectual mínim (305 dels nens escolaritzats a la Cerdanya gironina, segons l'estudi fet per E. Goti, psicòloga), el Ministeri no es prengui cap molèstia en cobrir aquesta vessant important de l'ensenyament.

Tot això unit a la irracional política de concentracions escolars que pateixen les zones rurals, i més concret la Cerdanya, les quals han deixat a molts pobles sense escola i han suposat pel nen un allunyament del seu entorn familiar i local.

Aquest panorama és encara més incoherent si ens adonem que a Cerdanya s'han comptabilitzat 18 mestres sense feina i amb poques -per no dir cap- perspectives de trobar-ne.

Davant tota aquesta problemàtica, una comissió de mestres en atur va anar a informar al claustre dels centres de Puigcerdà de la jornada de lluita convocada pel dia 27 de Setembre a nivell de tota Catalunya, demanant el seu recolzament. Després de moltes discussions la qüestió va ser sotmesa a votació, el resultat de la qual va ser no fer res més que transmetre als pares un comunicat de la Comissió de Mestres en atur, a on s'informava de la situació esmentada en aquestes ratlles.

Conjuntament amb tota Catalunya, reclamem des d'aquí la dimissió del Ministeri d'Educació, Otero Novas.

COMISSIO DE MESTRES EN ATUR

“YA TENEMOS FORMACION PROFESIONAL EN PUIGCERDA”

El pasado día 21 de septiembre, en una reunió pública celebrada en la sala de Actos del I.N.B. de Puigcerdà, se anunció oficialmente la creación de una Sección Delegada de Formación Profesional en Puigcerdà para el curso 79/80; con autorización del M. E. para impartir la Formación Profesional de primer grado en las especialidades de Administrativo-Comercial y Sanitario.

La reunión fue presidida por el Ilustre Sr. Alcalde y los Srs. Concejales de Cultura de nuestra Villa y el Sr. Santiago Subirós coordinador de los centros de Formación Profesional de la delegación provincial de Gerona del M.E. . Siendo presentada la directora de la Sección Puigcerdà.

El Sr. Subirós hizo una extensa y completa exposición de lo que es y representa la Formación Profesional.

Los requisitos necesarios para la inscripción en Formación Profesional son:

- Tener cumplidos los catorce años.
- Estar en posesión del título de “Graduado Escolar” o bien del de “Certificado de Escolaridad”.

La preinscripción e inscripción de matrículas queda abierta a partir del lunes 24 de septiembre en el Ayuntamiento de nuestra Villa.

El horario de clases será de 6 horas diarias de lunes a viernes. Para los alumnos no residentes en Puigcerdà se llegará a un acuerdo con el transporte escolar de los demás centros de enseñanza.

Las clases se iniciarán tan pronto como se hallen terminadas las obras de los locales que el Ilustre Ayuntamiento ha cedido para dicho centro ubicado en los antiguos “cuarteles” de Paseo 10 de Abril.

Dirección de F.P.

ENERGIA: PRESENTE Y FUTURO

El pasado día 30 de agosto, a las 10 de la noche se celebró en la Sala de Actos del Ayuntamiento de Puigcerdà un acto-coloquio que tuvo por título: "Energía: Presente y Futuro". Estuvo presentado por Joan Muntaner y contó con la presencia de Manuel Sacristán, miembro del C.A.N.C. (Comité Antinuclear de Cataluña); Pau Rodríguez, biólogo y especialista en medio ambiente; Antoni Tulla, geógrafo, y Mariano Brufau, miembro del equipo de investigadores que trabaja en el horno solar de Odeilló.

Inició el coloquio Joan Muntaner que, como moderador se limitó a hacer una pequeña introducción al tema y a presentar a los conferenciantes.

Habló en primer lugar Manuel Sacristán quien enfocó el problema desde un aspecto preferentemente económico. En su intervención planteó que la situación extrema a la que está llegando el problema energético exige un replanteamiento de la economía. El exceso de consumo en las grandes ciudades principalmente y la escasez de recursos energéticos es cada vez mayor.

A escala mundial, esta situación ha coincidido con la crisis económica que, además, en España se ha visto agudizada porque ha sucedido a un período que se dió en llamar "de milagro económico" (década de los sesenta) caracterizado por la proliferación de industrias de mucho rendimiento como la del automóvil.

El señor Sacristán insitió en que se está llegando a una situación en la que no solo faltarán recursos energéticos sino incluso recursos esenciales al hombre como agua y aire puro y que por tanto era imprescindible evitar un desastre económico disminuyendo en vez de ir aumentando, no solo en consumo, sino asimismo la producción.

Dejó bien claro que ésta solución de austeridad económica sólo podía llegar por vía dictatorial o por vía igualitaria y que no se trata del consabido ajustarse el cinturón de unos cuantos sino que compromete a todos los consumidores tanto de los núcleos urbanos como de las zonas rurales.

Respecto al tema, en concreto, del coloquio, declaró que la energía nuclear soluciona el problema del consumo energético a muy pocas generaciones y sin embargo para la actual, es una decisión de gran responsabilidad ya que es irreversible y anula por completo decisiones a tomar por pró-

ximas generaciones.

Habló a continuación Pau Rodríguez quien comenzó pronunciándose totalmente en contra de las actuales formas de energía nuclear tal y como están planteadas. Su charla trató fundamentalmente de los tipos de contaminación derivados del reactor y de los efectos que produce sobre los seres vivos.

Según esto tres son las formas de contaminación procedentes del reactor: térmica, química y radioactiva. Térmica si se tiene en cuenta que de la energía obtenida en un reactor nuclear sólo una tercera parte es aprovechable; el resto es energía térmica que se pierde. Actualmente existen dos formas de controlar esta pérdida de energía, una es la refrigeración por agua que ocasiona grandes cambios de temperatura en el mar o en los ríos con la consiguiente mantanza de seres vivos. La otra es las torres de refrigeración que disipan la energía térmica en la atmósfera produciendo cambios climáticos que pueden afectar a las zonas agrícolas.

La contaminación química está producida por los productos químicos que se utilizan para tratar el agua de la refrigeración. Por último la contaminación radioactiva que puede venir dada bien por las radiaciones directas del reactor o bien por los materiales obtenidos en él (isótopos radioactivos) que pueden emitir durante largos períodos de tiempo.

Respecto a los efectos de esta contaminación sobre los seres vivos pueden ser muchos y muy variados. Pau Rodríguez apuntó principalmente tres: efectos de tipo generativo (alteraciones biológicas de tipo canceroso), efectos sobre las células reproductoras (malformaciones congénitas) y efectos sobre el material hereditario (mutaciones que se manifiestan en generaciones posteriores).

Los defensores de la energía nuclear argumentan que la radioactividad que puede desprenderse de un reactor es mínima comparada con la radioactividad natural a la que está sometido un ser vivo. Esto no es del todo falso si se respetase el margen de emisiones toleradas. Es evidente que ni existe un control democrático de este margen ni se controla tampoco el proceso que siguen los materiales radioactivos antes y después de pasar por el reactor.

A todos estos factores en contra hay

que añadir uno muy importante y es que los seres vivos acumulan las radiaciones a lo largo de su vida y que en las pirámides tróficas la radioactividad se concentra de un nivel al siguiente.

Por último, Pau Rodríguez acabó haciendo una llamada a los sectores políticos y económicos ante la responsabilidad histórica que se les plantea con las nucleares de cara a generaciones venideras.

Antoni Tulla trató el problema desde un punto de vista más amplio. Habló del desequilibrio territorial que provoca el capitalismo. Según esto, las materias primas son transformadas y consumidas, casi en su totalidad, en las grandes ciudades. Esto obliga a las zonas rurales a enfrentarse con posibilidades económicas inferiores. En este proceso se incluye el de las fuentes de energía.

En el Congrés de Cultura Catalana se habló de la necesidad de volver a la comarcalización o a otro tipo de unidad territorial como marco para lograr el equilibrio entre las zonas rurales y las urbanas. El señor Tulla añadió que para lograrlo se hacía necesaria un mínimo de justicia territorial distributiva. Explicó esto diciendo que cada área tiene unas necesidades a satisfacer independientemente de su población y que en este sentido ninguna zona tiene más derechos que otras. Aparte de estos dos factores apuntados, el conferenciante expuso otros: equipamiento completo, política de racionalización, infraestructura de comunicaciones coherente, organización socio-política adecuada etc, que explicando brevemente.

Finalmente habló de la existencia de un problema económico que impide el mencionado equilibrio y que debería solucionarse por la vía de la inversión pública, no privada.

A continuación intervino Mariano Brufau que pasó 59 diapositivas sobre las instalaciones y algunos de los procesos que se siguen en el horno solar de Odeilló. El señor Brufau comentó que la energía solar puede ser la réplica a todos los tipos de energía conocidos hasta ahora (incluida la nuclear) y que incomprensiblemente los gobiernos de todas las naciones se empeñan en presentarla como algo nuevo y experimental cuando en verdad su existencia es conocida desde la Antigüedad.

El acto debía acabar con un debate, que debido a la poca participación del público asistente se cerró rápidamente.

L'INSTITUT D' ESTUDIS CERETANS

"Eixí el sol,
¡Dios que fermoso apuntava!
(Del Cantar de Mfo Cid)

Els dies 20, 21 i 22 de setembre d'enguany s'ha celebrat a la Sala d'Actes de l'Ajuntament de Puigcerdà el III Curs d'Arqueologia, organitzat per l'Institut d'Estudis Ceretans, el qual compregué conferències amb projecció de diapositives a càrrec de les següents persones:

— El Dr. Marc Mayer, professor de la Universitat Autònoma de Barcelona, parlà dels documents escrits a l'Antiguitat i explicà com aquestes fonts literàries, tot i essent freqüentment mínimes les que han arribat a les nostres mans, amb la contribució dels descobriments arqueològics, de la terra fins els moments en que pot ésser totalment coneguda per l'existència de testimonis escrits. Passà revista als textos que es refereixen a la Cerdanya i als diversos materials trobats i existents encara a la comarca, explicitant les conclusions a que s'arriba mitjançant les dates implícites que ens aporten en conjunt.

— El Dr. Josep Padró, així mateix professor de la Universitat Autònoma de Barcelona, responsable de la Secció d'Antiguitat i Arqueologia de l'Institut d'Estudis Ceretans i director de les Excavacions Arqueològiques de Llivia, explicà el tema de l'Arqueologia com a mètode per a l'estudi de les Civilitzacions Antigües.

— La professora Concepció Piedrafita, catedràtica de l'Institut Nacional de Batxillerat de Blanes, explicità de forma global i sintètica, però molt interessant i simpàtica el Mite i Religió a l'Antiguitat.

— El conseredor del Museu de Manresa, senyor Miquel Cura, versà sobre les Civilitzacions Prehistòriques i Protolhistòriques resenyant els monuments funeraris i les figuracions esquemàtiques que s'hi observen i que al igual que a les manifestacions rupestres permeten una subjectivació d'interpretacions al nivell actual de coneixements que dificulta poder determinar el ipus de culte que representen i freqüentment la pròpia significació d'aquests monuments arqueològics. Un pas important po-

drà donar-se el dia que es desxifri l'escriptura dels ibers.

— Al darrer dia s'explicità el tema de les Ciutats Romanes pel catedràtic de la Universitat de Barcelona, membre de "l'Institut d'Estudis Catalans i del Consell de Cultura de la Generalitat de Catalunya i Premi d'Honor de les Lletres Catalanes" Dr. Miquel Terradell, amb l'autoritat que solsa-ment una persona de tan reconeguda categoria científica pot fer-hop.

Aquestes conferències, que assoliren un important nivell, propi de les persones que les desenvoluparen, varen mereixia tota l'atenció i l'agraf de l'auditori, que les aplaudí llargament. Cal dir, però, que l'afluència no va ésser en general excessivament abundosa, com malauradament es corrent a la nostra Vila, ja que les questions culturals ho hi tenen el ressò que es mereixen; principalment, considerem llastimós l'absentisme del jovent, al qual preferentment vol dedicar la seva atenció l'Institut d'Estudis Ceretans. Hem de pensar que aquests actes no estan pensats per a la gent forana, sinó particularment per a la de la comarca, i que no es tracta de conferències especialitzades sinó més aviat d'actes de divulgació, en els que no és necessari un nivell elevat de coneixements per assolir-ne el profit que preten el conferenciant, sinó simplement l'atenció de qualsevol persona que s'interessa per entreveure el que foren els avantpassats i les civilitzacions que gaudiren en les èpoques més antigües e ignorades, es a dir, en coneixer els propis orígens culturals i ètnics lingüístics, etc. i les formes d'organització social, justificades per unes característiques econòmiques, geogràfiques, climàtiques, etc. que els envoltaban. Aquests coneixements, per altra banda, donen una sensibilització per entendre els entremats de les èpoques posteriors i per albirar les possibilitats dels esdevenidor. Creguem per tant important, que l'entusiasme per aquestes activitats i la participació del jovent i la població es vagin generalitzant.

Al vespre del darrer dia es celebrà l'Assemble General de socis de l'Institut, si-guent aprovats els Estatuts i procedint-se

a l'anomenament de la Junta Directiva i les Seccions d'Història, Antiguitat i Arqueologia, Flora i Fauna, i de Folklore, deixant overta la possibilitat de que en siguin organitzades de noves tan bon punt ho demanin els socis. Es designà per unanimitat President de l'Institut en Salvador Torrent Masip i s'assenyalaren els diferents carrecs, tots els quals tenen una durada estatutària d'un any. Després d'aprovar-se la quota de 100.- Ptas. mensuals a fi de que no suposi cap despesa punyent per a ningú, es procedí a adoptar altres acords entre els que volem destacar avui que els socis es reuniran el divendres a les 22 hores al local del Centre d'Iniciatives i Turisme on hi ha la seu social de l'Institut; la ratificació de l'acord prè per la Junta Gestora d'adhesió a la Universitat o Escola Catalana d'Estiu del Pirineu participant en el seu Patronat; i la inauguració del Museu Arqueològic de la Cerdanya, ubicat a la Casa de la Vila, junt al local del C.I.T., que resta visible desde l'exterior a partir del dia 23.

La satisfacció i entusiasme fàcilment visibles de bona part dels associats, alguns dels quals eren procedents d'indrests fora de Puigcerdà, ultra simbòlicament representatiu de l'esperit overt de l'Institut, foren promesa d'una nova etapa de treball i d'endrandiment de la tasca desenvolupada a lo llarg i ample de diversos anys d'esforços i d'il·lusions que a la fi han cristallitzat en el reconeixement oficial de l'Institut d'Estudis Ceretans i en lo que pot considerar-se com el nucli inicial de lo que un dia haurà d'ésser el MUSEU DE LA CERDANYA, tan llargament somniat. No en va es pot constatar que l'emblema de l'Institut no és altre cosa que l'Escut de la Cerdanya, substituint els llaurers per l'inscripció "Institut d'Estudis Ceretans" i prescindint de tota referència a una localitat concreta, donant a entendre que no hi ha preeminències de cap ordre i els propis estatuts determinan que podran associar-se a l'Institut totes les seves activitat, qualsevulla que sia la seva residència actual, es a dir sense consideració de rones.

Cal insistir que l'Institut remarca en especial ènfasi que es overt a tothom i que reclama el recolsament més ampli de tots els que vivim a la Cerdanya i dels que residint fora del seu territori l'estiman i es preocupan per ella i als que per les dites causes i per volguer ampliar coneixements, fruit de l'investigació i la recerca o per ésser amants de les questions culturals i la seva divulgació, vulguin treballar a l'Institut mitjançant quelcuna de les seves Seccions presents o futures, contriuint a delimitar el pa-

→ norama cultural de la Cerdanya i a preparar un pervindra més digne i esperançador. De cara aquesta tasca, repetim, fen una especial crida a la joventut estudiantil i laboral, així com als estudiosos de tots els nivells, als que s'ha de considerar especialment indicats per donar-hi una empente seriosa i alhora preparar el relleu generacional sense que això suposi cap mena de limita-

ció o menyspreu als altres estrats socials.

Malgrat la rufacada de Sant Miquel, anunciadora dels frets de l'hivern que ja s'apropa, podem repetir amb el "Cantar del Cid": Sortia el sol, ¡Déu que formós s'aixecava!. Si pel conreus agrícoles els temps frets comporten èpoques improductives, pels conreus intel·lectuals solen ésser èpoques de fertilitat de les que cal esperar-ne

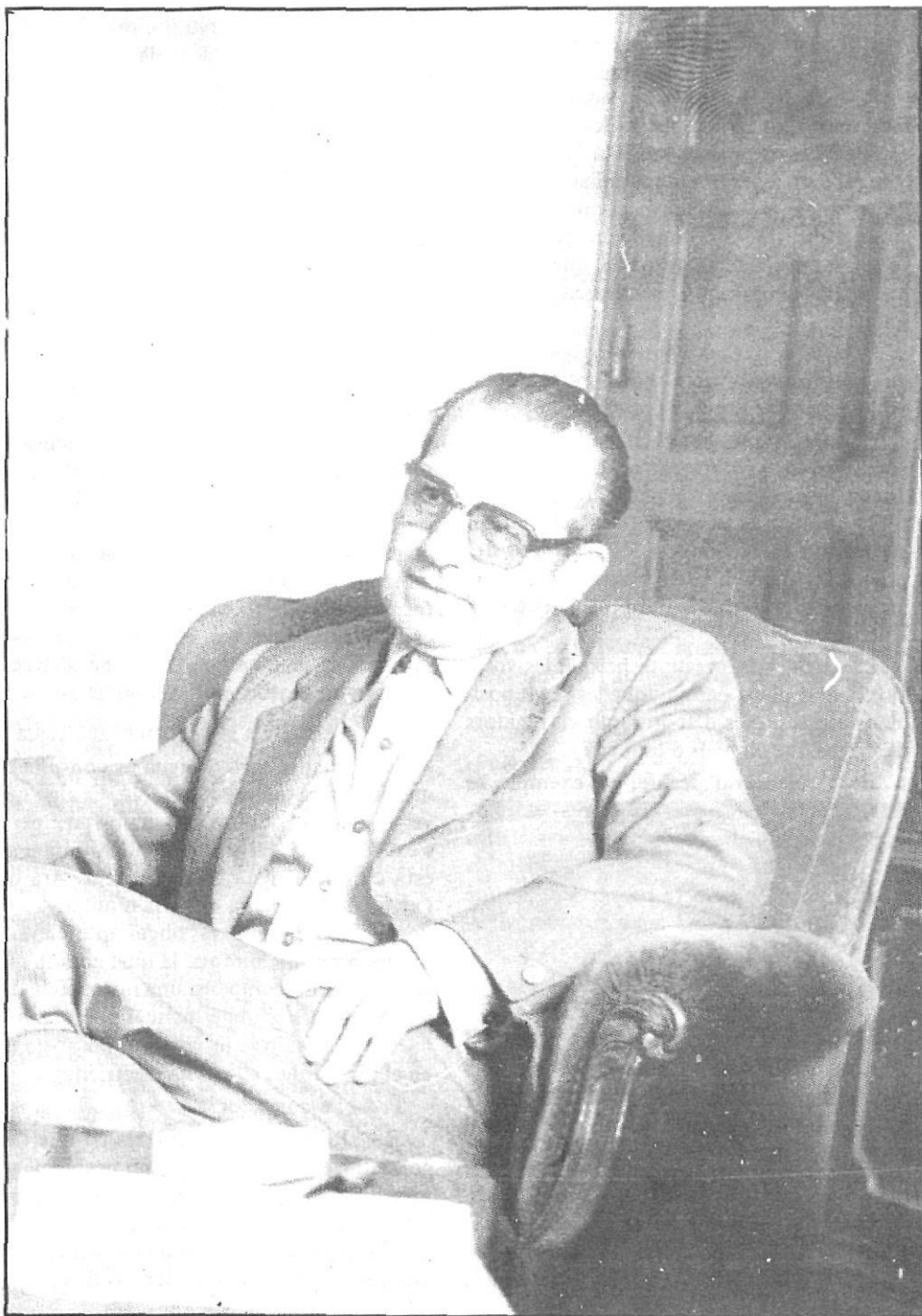
fruits abundosos. Per tant la nostra cloenda d'avui es la confiança de que l'esforç dels que d'alguna manera han fet possible el neixement de l'INSTITUT D'ESTUDIS CERETANS fructificarà repetidament gràcies a l'aportació de totes les gents de bona voluntat i que estimen a la Cerdanya.

F. Xavier BOSOM

xerrant amb ..

XERRANT AMB L'ALCALDE DE PUIGCERDA

En el moment en què vostè tingui aquest número de RUFACA a les mans, el nou Ajuntament de Puigcerdà complirà mig any. Hem cregut que aquests sis mesos són una bona ocasió per fer el primer balanç de la feina realitzada d'ençà la celebració de les eleccions municipals i per tal motiu brindem aquesta xerrada amb el bat-

Ile de Puigcerdà, Sr. Josep Turiera:

RUFACA.— La Candidatura Independent que vostè presidia es va presentar a les eleccions sense programa. No ha suposat això una certa improvisació a l'hora de resoldre problemes a l'Ajuntament?

JOSEP TURIERA.— *Doncs, sí, fins a cert punt, sí. Els problemes de l'Ajuntament no són els mateixos vistos de fora que vistos de dins. Es llavors quan uns es veuen més foscos i altres més clars. Però hi ha sempre la voluntat de conèixer tots els problemes a fons i trobar les millors solucions.*

P.— Però això no ha implicat que l'Ajuntament es posés en marxa d'una forma molt lenta?

R.— Potser sí. Ara bé, jo no sóc un home "ràpid", m'agrada pensar les coses dues vegades i sovint encara no n'hi ha prou. A l'entrar a un Ajuntament com l'actual s'han de conèixer els companys perquè amb alguns d'ells no ens coneixíem gaire i és aquesta coneixença mútua la que permet posar més confiança o menys en una persona.

P.— La seva Candidatura no es va definir políticament, però no li sembla que estan decantats cap a la dreta?

R.— Quant a la candidatura, no. Al formar-la no es va demanar a ningú si era de dretes o d'esquerres i penso que aquests termes són molt ambigus. Cadascú pot tenir la seva ideologia política, però des del punt de l'Ajuntament hi ha unes qüestions municipals a resoldre tant per l'esquerra com per la dreta.

P.— Féiem la pregunta perquè les votacions dels plens deduem que les seves posicions estaven més d'acord amb els regidors de dretes que amb els d'esquerres.

R.— L'elecció d'alcalde, per exemple, es produí perquè vaig obtenir 7 vots, és a dir, 7 regidors van dipositar la seva confiança en mí. Que s'hagin manifestat de la mateixa manera en un ple no te res a veure perquè en un altre potser serà completament diferent.

P.— Com es van trobar l'Ajuntament econòmicament?

R.— La veritat és que malament, la qual cosa no vol dir que no poguéssim estar pitjor. Hi han deutes, factures atrassades, però també factures que es deuen a l'Ajuntament. Si la cosa s'equilibrés, els deutes potser no serien tan grans.

P.— Quins són els principals problemes que es van trobar a l'entrar a l'Ajuntament?

R.— De problemes n'hi ha molts i no els

resoldrem tots ràpidament. No es pot anar depressa perquè, si bé tot té la seva importància, tot requereix el seu temps. De vegades, al voler resoldre un problema depressa ens precipitem i llavors queda un problema mal resolt. De problemes n'hi ha moltíssims. Entre els més importants destacaria el de l'hospital i també el de l'ensenyament. Aquests són els problemes de fons: aquells amb què es troba cada dia el ciutadà, perquè si un carrer és més ample o més estret, per a mi, té una importància secundària.

P.— Com està el problema de l'aigua?

R.— L'aigua és un problema molt gran a Puigcerdà i a tot arreu. La solució que ha pres l'Ajuntament a curt plaç és la que ja havia començat a posar en pràctica l'anterior Ajuntament, però que, per raons que desconec, es va parar: els contadors. Si tenim, per dir un número, 10.000 litres d'aigua per hora entrant per una tuberia i aquests 10.000 litres tornen a sortir per la claveguera, mai tindrem un dipòsit d'aigua. Si la llencem, encara que aquests litres es multipliquin, mai tindrem aigua. Una de les mesures que hem cregut oportunes, doncs, és la de posar contadors d'aigua. Què això portarà problemes? No hi ha cap dubte. Primer, el problema de convèncer a la gent, però es farà. Després el problema dels propietaris amb els arrendataris. . . Però de tota manera considerem que és molt important posar en marxa les contadors i que es pugui cobrar l'aigua amb els preus que s'estableixi. Si aconseguim estalviar l'aigua de forma que tothom tingui la necessària però evitant que es llenci, que és el que està passant actualment a Puigcerdà, haurem aconseguit molt.

P.— I respecte a la salubritat de l'aigua?

R.— Quanta menys aigua es consumeixi més fàcil serà que sigui potable. Es algo que va relacionat. Sobre la salubritat, però, s'exagera una mica perquè l'Ajuntament està clorant l'aigua continuament. Ara bé, l'aigua de Puigcerdà ve de la muntanya i de pous. Això fa que es tingui que elevar i moure amb uns motors, la qual cosa fa que el clorat es descompensi una mica. Hi ha un aparell que és gairebé manual perquè no hi ha llum. Nosaltres intentarem posar-ne un en el pou, doncs allà hi ha electricitat.

P.— I l'escorxadador?

R.— Jo tinc un gran interès en què l'escorxadador es faci perquè es un problema sanitari molt important. Des de que nosaltres estem a l'Ajuntament hem canviat, en allò que hem pogut, la forma d'eliminar els residus perquè la forma de fer-ho fins ara no

era la més convenient. La primera cosa que s'haurà de fer es treure l'escorxadador de Puigcerdà, però això requereix una mica de temps, vol el seu estudi i planificació.

P.— I l'ordre públic?

R.— L'ordre públic és una qüestió molt delicada: depèn de l'alcalde de cada poble, però en el nostre cas concret els mitjans de què disposem només permet tenir dos "serenos" i dues urbanes. Això és molt poc. Hem de pensar en què l'ordre públic variarà molt amb això de les autonomies. Es a dir, aquest és un problema que abans era petit pel ajuntaments, però que ara s'està convertit en un problema gran. En conseqüència fan falta més mitjans. A Puigcerdà tenim el recolzament de la Guàrdia Civil que ha estat sempre disposada a resoldre els problemes. Ara bé, tampoc podem desgastar la Guàrdia Civil amb qualsevol tonteria. S'ha d'anar pensant en incrementar el número d'urbanes i, igualment, el de "serenos". Ara bé, els Ajuntaments depenen de les normes que en aquest tema dicti l'Administració i, per tant, tot aquest tema es podrà arreglar a nivell general quan canviï una mica el concepte d'ordre públic.

P.— Això pot suposar un increment de les despeses per l'ajuntament. S'ha pensat en alguna forma de revisar o incrementar els impostos i taxes municipals?

R.— Actualment no ho podíem tocar perquè hi ha unes ordenances que tenen un sostre fixat per Hisenda. Però nosaltres som un ajuntament de transició, estem en un període que aportarà unes noves normes a les quals haurem d'anar adaptant-nos.

P.— Perquè no s'ha portat a terme el projecte de circulació que l'Ajuntament ja havia estudiat?

R.— A l'entrar a l'ajuntament no hi haviem res. Un dels primers acords va ser contractar dues noies que podran ascendir quan es convoquin les places oficialment. El pla de circulació era una mica precipitat doncs es bassava molt en un carrer que encara no està acabat, apart de que hi havia una grua. . . , per tant ho vàrem haver de deixar estar. Per altra banda, si la circulació no ha anat prou bé aquest estiu, no s'ha de donar la culpa a les urbanes, sinó a la falta de senyalització, d'aparcaments i al fet de no posar-nos d'acord sobre la circulació dels carrers. Aquest és un problema que requereix una mica d'estudi per a que no haguem de canviar la senyalització cada dos per tres. S'ha de buscar una cosa estable que vagi bé per tothom, veient les necessitats quotidianes de Puigcerdà i tenint en compte les necessitats de fi de setmana i de

temporada turística. El que hem d'evitar és que la gent aparqui malament per costum, que la gent agafi el costum d'aparcar bé.

P.— En aquest sentit les urbanes tenen e recolzament absolut de l'Ajuntament en relació a les multes que puguin posar?

R.— Sí, l'Ajuntament les recolza absolutament. Ara bé, les coses s'han de mesurar. Si elles intervenen en alguna ocasió i l'afectat alega que no està senyalitzat, aquesta persona té raó. Quan l'Ajuntament hagi acomplert amb la senyalització, les urbanes podran actuar amb molta més eficàcia, amb molta més disciplina. Això no vol dir que les multes que s'hagin posat no s'hagin de pagar. Les que s'han pagat i les que no s'hauran de pagar.

P.— Aques estiu s'ha notat una certa baixa en les festes.

R.— Sí, potser sí, però s'ha de tenir en compte que els que van entrar nous tampoc tenien massa pràctica en organitzar festes. Per altra part, tampoc han trobat gaires dades dels anys anteriors i les han hagut de preparar molt ràpidament, sense res planejat. S'ha seguit amb les festes tradicionals dels altres anys. Si han sortit més bé o més malament, no ho sé. Suposo que algunes hauran sortit més bé o més malament. No obstant i això, la qüestió de les festes implica unes despeses importants, les pagui l'Ajuntament o les pagui el particular. Crec que potser seria preferible fer menys festes i fer-les millor, perquè em sembla molt bé que cada carrer i carreronet volgui fer la seva festa, però potser en sortiríem més bé si en féssim menys i més ben organitzades. I al mateix temps potser ens sortirien més barates.

P.— Com està el problema de l'ensenyament?

R.— Sempre he cregut que l'ensenyament era un problema molt important i, per tant, hem de procurar que les escoles funcionin de la millor manera possible i que professors i alumnes es trobin bé a l'escola: que s'hi ha un vidre trencat es canviï, . . . i, en fi, que tot allò que fa referència al manteniment de les escoles es tingui en compte al pressupost de l'Ajuntament. Aquest any hem tingut la sort de ens hagin concedit una secció delegada de Formació Professional. Ara ho estem posant en marxa, però és una mica lent. Aquest matí he trucat a Madrid i diuen que encara no tenen res en marxa, demanaven quin alumnat hi ha, però, és clar, nosaltres no podem obrir les matrícules sense saber quines especilitats es faran. Sigui com sigui això s'ha de tirar endavant perquè és molt important

per Puigcerdà.

P.— Estarà en marxa a l'hora de començar el curs?

R.— Jo confio que sí, això no vol dir que es pugui retrasar amb vuit dies amb quinze dies i que el primer trimestre la cosa no funcioni plenament. Tenim el local que ja és molt, les obres que s'han de fer tampoc són molt grans però ja sabem que les coses sempre es retarden; si nosaltres sabéssim si hem de tirar un embà a terra o no. . . però no ho sabem i esperem que és ho diguin de Madrid a través de Girona.

P.— Respecte al tema de la cultura, una cosa d'aquest ajuntament que ja trobarem a faltar a l'altre és que no hi ha un plantejament cultural real, no hi ha una planificació, es a dir, que no s'ha pensat en programar culturalment un any.

R.— La cultura no és una cosa que es pugui improvisar i un ajuntament no pot comprar tones de cultura i vendre-la a quilos. La cultura és una cosa que té que venir d'abaix a dalt. Cerdanya- Puigcerdà no ha estat tradicionalment de massa caliu cultural. No perquè un poble tingui quatre biblioteques tindrà més cultura, igual les biblioteques seran tancades. Hi ha molts factors de la cultura i té que haver un moviment cultural a mida que hi hagi més formació crec que aquest moviment anirà amb augment. Moralment l'Ajuntament està d'acord en fomentar la cultura, econòmicament dins de les seves possibilitats. Tots aquests grupets que hi ha que porten una labor de mica en mica han de tenir una continuïtat perquè a vegades neix una cosa i al cap de quatre dies per falta de quatre quartos o perquè una persona s'en cansa, desapareix. Ara per més que l'ajuntament volgués dedicar molt diners a la cultura, per això en tindríem més? hauríem augmentat el nivell cultural?

P.— No, és possible que no. El que trobem a faltar és, per exemple, reunir les entitats culturals, associar-les entre elles i planificar una mica l'espai cultural d'un any.

R.— Sí, amb això estic plenament d'acord. Hi té que haver ebre Ajuntament i poble uns intermediaris. Amb els col·legis hauríem de tenir més contactes. Però moltes coses surten de la competència de l'Ajuntament.

P.— Sobre les escombreries i la neteja general. . .

R.— Es un problema greu i té que participar una mica tothom. A vegades el problema és del camió, altres del que treu les escombreries però és una cosa que es pot

anar arreglant entre tots. Potser a vegades el problema és una qüestió econòmica però si tots hem de pagar una mica més i el servei és millor crec que tothom estarà d'acord ara la gent protestaria si paguessin més i el servei sigués pitjor. Són coses que s'han d'anar equilibrant mica en mica.

P.— Què pensa del canvi dels noms dels carrers?

R.— A nivell personal penso que tenim coses més importants a l'Ajuntament. El canvi dels noms dels carrers implica una inversió monetària i amb això dels noms hi entra molta ideologia política i jo no m'he manifestat per cap ideologia, encara que tothom sap com penso. Jo penso que el canvi de noms no és un problema important perquè un carrer es digui tal o qual el poble no serà millor.

P.— Quin criteri es va adoptar per l'adopció del arquitecte municipal?

R.— Es va plantejar la necessitat d'un tècnic per a treballar les qüestions d'urbanisme varen parlar entre ells i seria millor aquest si l'altre. . . la qüestió va anar al ple i uns van apoiar al Sr. Domenjó i uns altres al Sr. Tegnier. No hi res en contra del Sr. Tegnier, ni els que els van votar crec que que tinguin res en contra del Sr. Domenjó.

P.— No, el que passa, és potser l'arquitecte Domenjó es lligava molt a la disbauxa urbanística que ha tingut Puigcerdà aquests últims anys.

R.— La disbauxa urbanística, hem de tenir en compte que no ha estat a Puigcerdà, ha estat per tot arreu. Les coses d'arquitectura com totes les coses d'art són una mica subjectives i discutibles.

P.— Com està el nou pla d'ordenació de Puigcerdà?

R.— Es un pla que va fer l'anterior ajuntament i que es va posar a exposició al públic perquè tothom podes dir la seva. Precisament aquesta última setmana hem tingut contacte amb els diferents arquitectes, la comissió d'urbanisme va estudiar les diferents esmenes i escoltem la opinió dels arquitectes que tenen més incidència a Puigcerdà i poden venir d'allà on vulguin els que vulgin que tindrem molt de gust en escoltar-los. De moment sembla ser que estem tots convençuts, ajuntament i part tècnica, de que Puigcerdà necessita un pla general, s'ha de començar per aquí. Aquest pla té molts fallos però també té qualitats i hem de continuar estudiant-lo.

P.— Hi pensa fer moltes esmenes l'Ajuntament?

R.— No, primer hem de tenir tots els materials per escollir les millors solucions.

P.— Com veu la seva funció: com coordinador del ple o creu que l'alcalde ha de tenir més poders a nivell de decisió?

R.— Hi ha uns poders que té l'alcalde i s'ha de fer càrrec d'això. Ara bé, jo no pretenc imposar la meua fórmula o la meua idea, perquè potser d'idees en tenen altres millors que jo. Jo poso la meua bona voluntat de que les coses es puguin tirar endavant.

P.— Les diferències ideològiques que hi ha a l'Ajuntament, creu que repercuteixen favorable o desfavorablement en la marxa de l'Ajuntament? I en quins casos?

R.— Jo mai he vist que aquestes diferències hagin incidit en la marxa de l'Ajuntament i el que deia abans penseu que a l'Ajuntament de Puigcerdà un home per més intel·ligent que sigui, per més capacitat de treball que tingui no pot dirigir ell sol, ni executar i necessita d'unes comissions de treball i si aquestes comissions fallen, l'alcalde fallarà, i si les comissions treballen l'alcalde no fallarà.

P.— En aquest sentit, està content del treball de les comissions?

R.— Si estic content i a vegades inclús tinc que frenar; cada comissió voldria fer massa i a vegades no es possible dur totes les coses a terme.

P.— Sovint es comenta que no es veuen els fruits d'aquest Ajuntament, que tot continua igual o pitjor.

R.— Sí, tot continua més o menys igual, però potser hi ha alguna cosa que ha funcionat una mica més bé. Per exemple, amb les urbanes hi ha hagut una mica més d'ordre en la circulació. Però, repeteixo, falta una mica de planejament per poder fer

les coses.

P.— Dels treballs que han portat a terme de quin n'estan més contents?

R.— Els treballs tots són començats i de treballs generals pròpiament acabats no n'hi ha cap. No obstant, generalment les peticions petites i grans que entren a l'Ajuntament s'han anat resolent, encara que això no es vegi o encara que, a vegades, no es pot donar una resposta immediata. Quant els serveis, no se si els carrers estan més bruts o més nets o si les escombraries s'han recollit millor o pitjor, però el nostre afany és per a que es faci més bé. El nostre fruit no es veurà ara ni potser l'any que ve. D'aquí quatre anys serà quan ens podran acusar o ens podran felicitar.

P.— Què li semblaria que els veïns tinguessin veu en el Ple, tal i com es fa en alguns Ajuntaments?

R.— Jo crec que això no és completament positiu. El Ple no es per divagar ni discutir moltes coses, sinó per executar-les. Estic completament d'acord en sentir el poble, en què tothom pugui expressar el que sent i el que veu, però si els veïns poguessin parlar, els plens no s'acabarien mai i potser no es prendria cap decisió. Això no vol dir que l'opinió sobre el que s'ha sentit en un Ple no es pugui manifestar en un o altre sentit el dia que l'Ajuntament te un contacte amb el poble. En definitiva, crec que seria inoperant.

P.— Des del carrer es comenta que hi ha una certa pugna de protagonisme ("a veure qui mana més") a l'Ajuntament, centrada, sobretot, entre vostè i el seu germà, Francesc Turiera.

R.— Que es produeixin aquests rumors és completament normal. Quan s'ocupa un càrrec públic s'han de tenir les espatlles amples, acceptar les coses tal com venen, amb raó o sense raó. Respecta a la qüestió que plantegeu sobre el meu germà, puc dir que aquest és un rumor que va aparèixer abans d'estar nosaltres a l'Ajuntament. El meu germà te el seu caràcter i no per ser germans hem de tenir la mateixa manera de pensar. No es tracta de protagonismes, sinó de caràcters, de maneres de fer, perquè un diu una cosa més fortata i l'altre la diu més fluixa, però no te res a veure amb problemes de protagonisme.

P.— Com alcalde de Puigcerdà pensa impulsar el Consorci?

R.— Una de les il·lusions de la meua vida de sempre —i ja ho vàrem reflexar durant les eleccions— és la de pensar que Puigcerdà i la Cerdanya són una mateixa cosa. Una

mateixa cosa que jo he tingut ocasió de conèixer a fons per la meua professió, i potser més la comarca que Puigcerdà. Ara bé, pel mateix fet de conèixer a fons una de les manifestacions que pot explicar més el que és la Cerdanya: la cooperativa, en la qual he pogut participar des de la seva fundació ara fa 11 anys, de la mateixa manera puc dir que aquestes coses no es poden entendre d'una manera purament teòrica. S'ha d'entendre d'una forma real, tal com són, perquè sovint no és el mateix un comerciant del carrer major que un pagès de Guil o de Ger, per exemple. Volguer unir la Cerdanya s'ha de fer poc a poc, sense imposicions. Però aquesta és una de les aspiracions que més m'agradaria portar a terme com alcalde. S'ha tingut una reunió d'alcaldes i vàrem parlar de la Mancomunitat de municipis cerdans, que no ha funcionat però que pot ser un pas molt bo, un pas per marxar cap el Consorci. Però hem de ser realistes: hem de veure que pel Consorci fa falta el recolzament de la Generalitat, i la Generalitat, com els nous ajuntaments, s'està fent. Som tots gent nova que ens hem d'assentar bé per veure el que podem desenvolupar.

P.— Tanmateix, les properes eleccions al Parlament de Catalunya sembla que permetran institucionalitzar la comarca com a tal i podran donar pas a un treball cap el Consorci de tota la Cerdanya, per sobre de les barreres provincials.

R.— Sí, no hi ha dubte, mentre es reconeixi la realitat de les comarques, la seva potència econòmica, etc. Haurà de ser la Generalitat la que, coneixent la realitat comarcal, potenci el treball de conjunt. Tots volem que la comarca participi en el seu propi creixement, però el problema central és un problema econòmic.

P.— Després de l'Assemblea d'Ajuntaments, va aparèixer a la premsa que la Diputació de Girona colzava el Túnel de Toses. Vostè creu que aquest és el túnel més adequat per la Catalunya?

R.— L'Ajuntament de Puigcerdà ens vàrem manifestar a favor del Túnel del Cadí. La posició de la Diputació és comprensible. Uns dies després de l'Assemblea d'Ajuntaments, va venir el President de la Diputació de Girona, va reunir a tots els alcaldes per excusar-se de la seva absència el dia de l'Assemblea i per explicar la posició de la Diputació. Ells entren en la "holding" amb un capital de 50 milions de pesetes, però si no es fa el de Toses deixen de participar-hi i passen tots els seus drets a la Generalitat, la qual encara no ha pres cap decisió.

CALLE DE LAS ESCUELAS PIAS

El autor de RUFACADES, según parece, desearía que desapareciese de nuestra Villa el nombre de calle de la Escuela Pía; y es que sin duda, ignora dicho señor lo que este nombre significa para Puigcerdà.

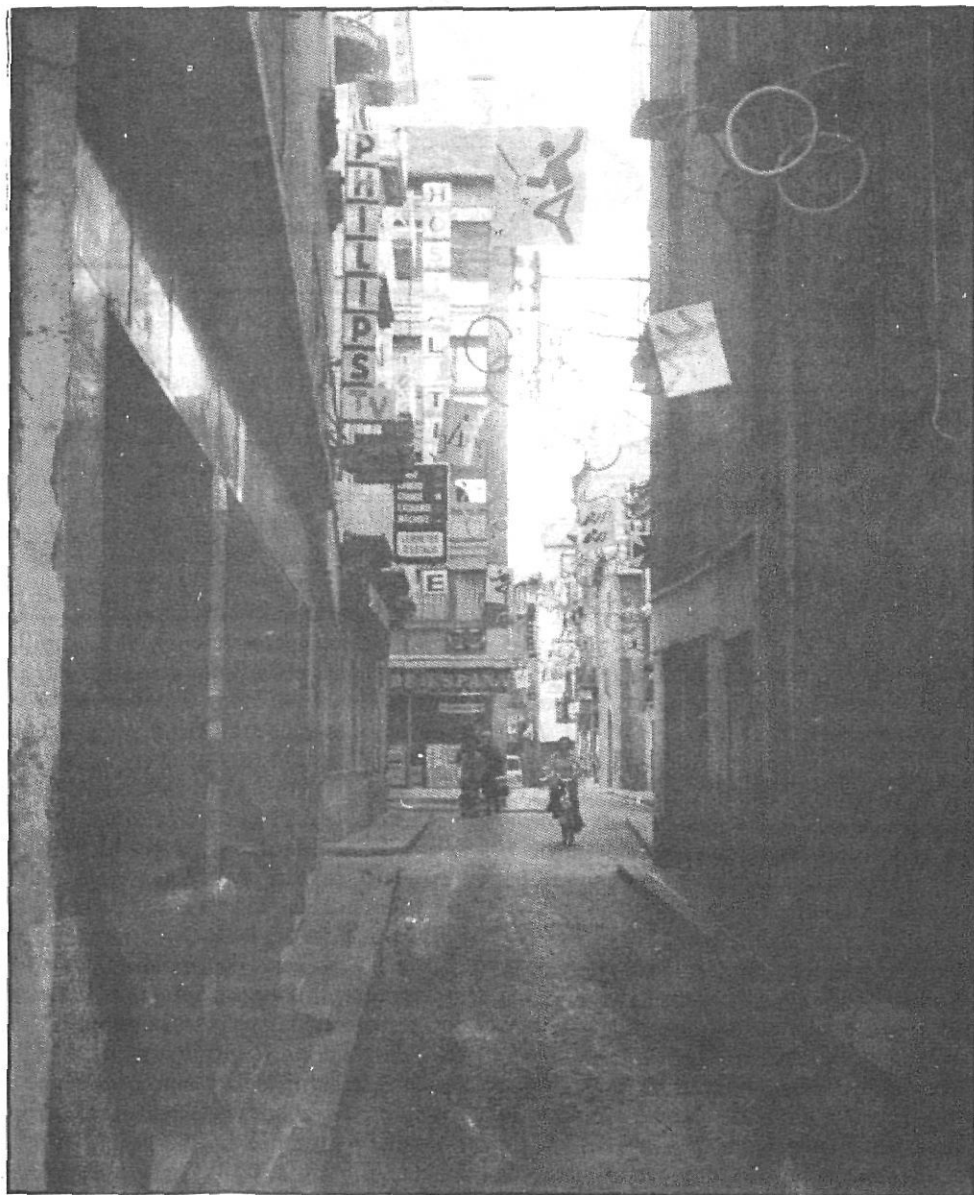
La Escuela Pía tiene raíces hondas en nuestra tierra ceretana. En 1728 los Regidores de la Villa, informados por el Párroco de Das, solicitaron la fundación de la Escuela Pía para que los niños pudieran recibir una enseñanza y educación digna de verdaderos ciudadanos.

Y en ese mismo año, el día 30 de octubre, se abrían las puertas de la Escuela Pía para los niños de Puigcerdà y su comarca. Tres Padres Escolapios, fueron los pioneros de la fundación; y el programa que llevaban era extenso y abarcaba no sólo a los niños, sino a los adolescentes y mayores. Y desde entonces la Escuela Pía ha sido para nuestra Villa el baluarte de la Cultura.

Durante dos siglos y medio, por sus aulas han pasado incontables generaciones de ceretanos que recibieron enseñanza, educación y virtudes cívicas, que los convertían en ciudadanos libres y en hombres de provecho. La Escuela Pía de Puigcerdà portadora de la Ciencia y del Progreso, superó tiempos adversos de privaciones y de guerras, gracias a la abnegación y valentía de los Hijos de José de Calasanz, que en ese Colegio, sacrificaban su juventud y su vida, por amor a esa juventud puigcerdanesa que se les confiaba.

Es demasiado reciente el cierre de ese magnífico Colegio Internado, de fama internacional, para que los puigcerdaneses podamos olvidarlos. Recordemos que gracias a la Escuela Pía, posee hoy Puigcerdà, el Instituto de Segunda Enseñanza, cuyo xoberbio edificio hoy acoge a las juventudes de Puigcerdà y su comarca; y desearíamos que esas espléndidas aulas, en donde los niños y jóvenes se forman y se campean fuesen miradas y conservadas con cariño por los propios alumnos que de ella se aprovechan.

Carmen Llorens

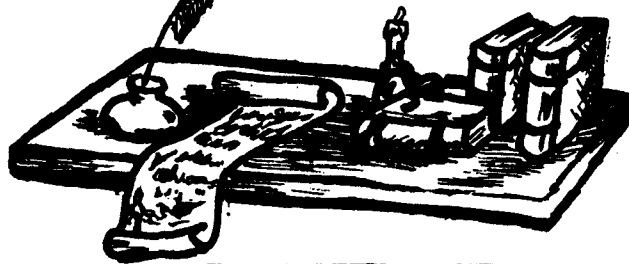
I SEGUEIX L'ATEMPTAT A LA NOSTRA CULTURA

Mentre arreu de Catalunya s'està concedint una gran importància al canvi dels noms dels carrers, sembla que aquí es considera aquest canvi com un afer trivial. Sembla ser que part del nostre Ajuntament no té cap interès a dur a terme aquest canvi. Hi ha, és clar, unes raons: "això no és tan important". . . "costa unes despeses" . . . "això no farà que el poble funcioni millor". . . Però nosaltres creiem que si bé el poble no funcionarà millor, si se sentirà més identificat amb la seva cultura. Tanmateix, el més important el tot aquest assumpte no és un nom en sí, sinó la manera com ha vingut la imposició d'aquest nom; creiem que els carrers d'un poble no es

poden seguir identificant pel trist record de vençuts i vencedors.

Esperem que aquest canvi es faci el més aviat possible (que les despeses no són tan grans !!); la nostra proposta és que es recuperin noms antics com, per exemple, el dels Ferrers, Carol, etc. . . i que s'en treguin s'altres que no tenen res a veure amb la realitat d'aquest poble. Cal trobar noms vinculats amb les nostres arrels. Per dur a terme aquesta tasca cal que es consultin les diferents entitats del poble i que els veïns siguin també conscients de la necessitat d'aquest canvi i que hi participin activament. Pensem que el nostre Ajuntament té la obligació de tirar endavant aquesta noble tasca.

L.F. i R.C.

ELS PASQUERS (Continuació)

A més a més de les muntanyes i pastures de Puigcerdà, mencionats en els números anteriors, cal esmetar-ne d'altres de ben importants:

I.— El 2 de maig de 1269, el rei Jaume d'Aragó concedí i donà "in perpetuum" als puigcerdanencs, per a llurs bestiar, la devesa o pastures compreses des del riu de la Tet fins al rec que davalla de Camporrells, i d'altra banda, des del camí que va de l'hospital de la Perxa fins al Pont de la Tet, sobre el poble de Fetges, envers Cerdanya. Només podrien anar a péixer els herbatges d'aquella devesa els bestiar de la gen de la Vila i dels pobles de Cerdanya que hi tinguessin anatic ús i empriu; els forasters que hi menessin bestiar, sense consentiment exprés dels puigcerdanencs, haurien de pagar la multa de deu sous per cada vegada que hi entressin; —multes que el Veguer estava obligat a executar—, i els "banders" o batlles dels Pasquers podrien (ultra foragitar-los) penyorar i capturat aquells bestiar i llurs pastors abusius. Ara bé, ni els de Puigcerdà ni els altres que tenien dret a l'esmentada devesa, no hi podien posar cap mena de bestiar foraters; altrament, pagarien també els deu sous dalt esmentats.

La donació reial d'aquesta devesa fou confirmada el 20 de maig de 1270; el 19 de Juny de 1273, fent constar en aquesta ocasió els drets pertanyents a Poblet; és a dir, que la muntanya de Vallmarans —contigua a la de Puigcerdà— era, aleshores, del monestir de Poblet, dirimint així un litigi entre ambdues parts existent. L'esmentada devesa de Puigcerdà fou novament confirmada el 2 de maig de 1290, pel rei Jaume d'Aragó, el qual la denomina (din-

tre aquelles confrontacions), "bosc de Barres" o Bares; possessions que corrobora la sentència reial del 19 de setembre de 1319, proferida per En Pere Cristià, Jutge Comissari reial, on consta i es declara que "els particulars de Puigcerdà tenen empriu de fer fustes, llenya i carbó en els boscs de Barres i de Vallsarola" i de fer-hi pasturar llurs bestiar; ratificada aquesta per altra sentència judicial contra l'abat de Sant Miquel de Cuixà, datada el 16 de març de 1320, en la què es declara en idèntics termes el dret de Puigcerdà en aquelles partides, i afegeix: "...quant més que el rei Sanç de Mallorca donà i concedí a la vila de Puigcerdà, per llenyar, carbonar i fer bigues i fustes en els boscs de Barres i Vallsarola, i fer-hi pasturar llurs bestiar". D'altra banda, ja l'any 1302, el rei Jaume de Mallorca —a prec dels prohoms i universitat (o comú) de Puigcerdà— manà al Veguer de Cerdanya que no impedis usar i empriuar —com solien— en els pastius i bosc de "Moscayló o Barres", a l'altra banda del riu Tet, i que els de Vilafranca de Conflent no els poguessin exigir "pasqueratge", tal com s'exigia als forasters.

II.— En vista, però, dels costosos lligis que sovint s'originaven entre Puigcerdà i les abadies de Pobles i Santes Creus, així com amb els successors dels antics amos i pobles limítrofs amb les muntanyes dels Pasquers, (tals com Bolqueta, Llivia, Querol, Dorres i Angustrina), referents a les susdites muntanyes i pastius; ateses, a més a més, algunes necessitats d'aquells cenobis cistercencs, i per tal d'evitar plets i despeses inútils, els cònsols i consell de la vila de Puigcerdà varen decidir comparar els es-

mentats pretendents, tots els drets que podien tenir al legar en aquelles muntanyes, i així Puigcerdà passaria a ser amo de tots els Pasquers.

A).— Efectivament, amb data del 24 de març de 1298, Puigcerdà va adquirir per compra al monestir de Poblet —pel preu de dotze mil sous melgoresos— les muntanyes, boscs i pastures de VALLMARANS, RODA, LANOS, ESTORNELLS, ESPARVER, LLOSA i SOBIRA amb totes les restants possessions que l'esmentat monestir tenia a Hix i en altres llocs de Cerdany, llevat de l'empriu d'Angostrina. Doncs bé, com que Vallmarans termeneja amb Roca Roja, amb forn de la calçada, amb el llac de Lanós, amb la serra de Gualdur, amb Puig Peric i amb el riu que davalla de Camporrells fins a la Bollosa i riu tet, i compreses dins d'aquests límits les esmentades valls d'Esparver, Estornells, Roda, Lanós i Sobirà, resulta que amb aquestes noves adquisicions, juntament amb les descrites anteriorment en le paràgraf I, els puigcerdanencs passaven a ser amos de les muntanyes, boscs i pastius a banda i banda del riu Tet; és a dir, amos d'una gran part del Carlit. (Més endavant, acabaren de comprar l'altra part restant, cosa que veuren un altre dia, si a Déu plau.)

Mentrestant, cal dir que —tanmateix— la satisfacció d'aquella compra i la pacífica possessió d'aquelles muntanyes, no va durar gaire; foren els de Llivia, qui pretenien tenir dret en els Pasquers de Puigcerdà. Per mitjà del frare templari Jaume d'Olers, procurador del rei de Mallorca, obtengueren una carta reial, contenint tal afirmació; és a dir, que ells —els de Llivia— asseguraven tenir empriu en aquelles muntanyes; els de Puigcerdà, com és natural, s'hi oposaren. Llavors el rei, per tal d'esbrinar la qüestió i resoldre el litigi, va senyalar dia i hora, citant als de Puigcerdà i als de Llivia. Els de Puigcerdà prou que hi acudiren, però els de Llivia no hi varen comparèixer, ans bé enganyaren llurs bestiar en aquells indrets, i el rei donà la raó als puigcerdanencs. Els d'Angostrina pretenien tenir drets sobre Vallmarans i altres llocs dels Pasquers; la qüestió fou dirimida a favor de Puigcerdà, mitjançant provisió reial datada a Osca el 17 de setembre de 1418. Originada de nou la controvèrsia l'any 1535, fou resolta per tal d'evitar despeses mitjançant sentència arbitral.

(Continuarà)

SALVADOR GALCERAN
Arxiver Diplomat

JUDICI PÚBLIC

a RUFACA

A les nostres preguntes, responen avui:
(A.G.) ARMANDO GARCIA DESCALZO. 34 anys. Professor. 15 anys d'estada a Puigcerdà.
(J.G.) JORDI GUARNE. 29 anys. Professor. 1 any d'estada a Puigcerdà.
(E.G.) EMILI GUIRAO MOYA. 23 anys. Desde sempre viu a Cerdanya.
(X.P.) XAVIER PUJOL. 31 anys. També fill de Cerdanya.
(J.V.) JOSEP VERDAGUER. 43 anys. Desde fa 20 anys puja alguns caps de setmana a Cerdanya.

Llegiu RUFACA desde quin número? Amb quin grau d'interés la considereu més informativa o formativa? Es divertida o avorrida per a vos? Que en penseu de la tipografia, il·lustracions, presentació, etc. de la revista?

A.G.— Leo RUFACA desde el primer número, con desigual grado de interés: depende del tipo de artículos. Creo que es primordialmente informativa. En cuanto a si es divertida, si es básicamente informativa dependerá del contenido de la información. Por lo mismo, y habida cuenta de las insalvables limitaciones de la misma en tal campo, creo que os resultará difícil brindar una revista de general amenidad. Desde luego, no entusiasmo; pero tampoco es esa su finali-

dad, pienso. La presentación, tipografía, etc.... tienen sobrada dignidad.

J.G.— Llegeixo RUFACA desde fa un any. Molt interés. Bastant més informativa que formativa. Divertida. Pot passar la presentació, etc. etc.

E.G.— Vinc llegint RUFACA desde el número de març, amb molt d'interés, la considero informativa però crec que és més formativa i a la vegada divertida. La tipografia i presentació són bones, podent-se fer algunes millores. La il·lustració és bastant deficient.

X.P.— La llegeixo gairebé sempre però no amb assiduitat. Amb interés les coses que m'interessen. Informativa. Ni divertida ni avorrida: acceptable. Tipografia etc... està bé, millor que al començament, potser.

J.V.— Llegeixo RUFACA desde fa bastants números amb molt interés. Em sembla bé la tipografia, il·lustracions....

Quines seccions fixes us interessen més? Per què?

A.G.— Suelo prestar mayor atención a Editorial: siempre. Actualidad cerdana. Tribuna política, cartas a RUFACA, algunas colaboraciones.... Porque son secciones que tratan temas que en mayor o menor medida nos son próximos o atañen. En según que casos, Lletres por ejemplo, por afinidad de gustos o aficcions. Ah! lamento de veras la desaparición del "Sr. Pere".

J.G.— Pàgina partits polítics, plens ajuntament, Flash, Des de l'arxiu. Perque són informatives-formatives la majoria.

E.G.— Actualitat. La casa de la Vila. Tribuna política. Cinema. Des de l'arxiu. Col·laboracions. Lletres. Tots aquests temes els considero molt interessant pel seu aspecte informatiu i formatiu.

X.P.— Flash. Actualitat. Les entrevistes. Determinades col·laboracions. Cartes a RUFACA. Questions de gustos....

J.V.— Notícies comarcals. Tots els temes rurals, llegendes, història,....

Quines seccions fixes us interessen menys? Per què?

A.G.— Recull. Des de l'arxiu... porque por lo general, su contenido se aleja de cuanto antes he escrito como atrayente (¡lo siento!).

E.G.— No n'hi ha cap que no m'inte-

ressi perque són totes d'utilitat.

X.P.— Art-cinema etc. Des de l'arxiu. Lletres. També qüestió de gustos.

J.V.— Política. Es perdre el temps i ademés fer el joc als partits col·laboradors. Fatal. Fatalíssim. Imperdonable.

Què en penseu del trilingüisme de la revista?

A.G.— Nada que objetar. Empero, desde el punto de vista práctico, puede diversifi-

car el nivel de receptividad. Es decir: cada cual tiene su parcela en función de la lengua empleada.

J.G.— Molt bé.

E.G.— Es molt important perquè dona peu a que pugui participar més gent.

X.P.— Està bé. Si la revista és per a la Cerdanya, hi ha de caber tothom.

J.V.— O carn, o peix. Catalá, inclusiu els anuncis.

Quines seccions hi falten a RUFACA? Quins temes o seccions fixes creieu que hi haurien d'esser tractats eminentment? Us interessarien números extrems o monografies? Sobre quins temes?

A.G.— Es muy fácil opinar desde fuera. Pero creo deberían fomentarse todo tipo de escritos que nos acerquen a la realidad de nuestras cosas. Escritos de contenido entra-

JUDICI PUBLIC JUDICI PUB

ñable, próximo o remoto, para buena parte de la población: Recuerdos, reflexiones, opiniones con las que sentirse identificado por razones de edad, profesión, afición... Junto con los temas de nuestra actualidad presente, deberían ser fijos temas de nuestra actualidad pasada y aspiraciones futuras. En definitiva, insisto, lo que hable de Cerdanya y los ceretanos: Entidades, instituciones, personajes... y algunos de estos temas podrían ser tirados monográficamente. Aunque pienso que el mayor esfuerzo debe dedicarse a la revista.

J.G.— Crec que va bé.

E.G.— Crec que mancaria una secció per la quitxalla on hi haguessin comptes, jocs, etc. S'hauria de dedicar més a la actualitat. Considero que són molt interessants monografies sobre temes de joventut, vellesa, cultura, sanitat, esbarjos, etc.

X.P.— Tal vegada alguna secció de caire formatiu-tècnic a nivell elemental. Secció dedicada als infants, potser.

J.V.— Esports, de tots els pobles de Cerdanya, per insignificants que semblin. Costums, història y folklore. Fauna i flora. Anècdotes de les vicissituds que la frontera comporta. No hi crec en els números extrems ni monografies.

L'enfoc general de la revista us plau? Per qué? Com podria millorar-se?

A.G.— Sabedor de las dificultades que comporta poner la revista en la calle, su enfoque general es válido: las secciones cubiertas son las mínimamente aconsejables. Si acaso, vuelvo a insistir, debería ponerse

más énfasis en lo próximo y popular: la revista debe dirigirse a la mayoría, por que su objetivo final no debe ser otro que el de ser leída por el mayor número de personas; y creo que la gente lee con mayor agrado e interés o curiosidad, las revelaciones de las urbanas, por ejemplo, que temas de contenido más trascendente.

E.G.— Si, em plau l'enfoc general de la revista perque dóna entrada a tothom i als temes que puguin ser d'interés per la comarca. Podria millorar-se si la gent participés i la recolzés més.

X.P.— Més o menys em plau l'enfoc general de la revista. Tenint en compte qui la fà, està prou bé. (Vull dir al no ser professionals, es clar). Podria millorar-se intentant evitar faltes d'ortografia i gramaticals en general (per un costat).

J.V.— Si, em plau. Era necessaria a Cerdanya. Podria millorar-se amb col.laboradors entusiastes que facin del treball el seu hobbye.

Podriau vos participar-hi d'alguna manera?

A.G.— Esporadicamente, si la revista precisa mi colaboración la brindaré con agrado, pero no puedo comprometerme a plazo o fecha fija.

E.G.— Jo ja hi participo de la manera que bonament puc.

X.P.— Potser si.

J.V.— Si fos necessari, si.

La considereu només una revista "d'uns quants"? Per qué?

A.G.— El entrecomillado se presta a diversas interpretaciones. Ignoro cual es la verdadera intencionalidad. Sin embargo creo que la revista está, de verdad, abierta a todo el que quiera entrar en ella. El problema, supongo, es de escrupulosidad diversa.

J.G.— Crec que la revista ha estat sempre portaveu de tothom, el que passa es que n'hi ha que xerren molt pel carrer i no escriuen mai res. I la majoria no tenim moltes ganes de col.laborar, encara que amb el nostre silenci, i comprant RUFACA, afirmem un cop més que hi estem d'acord com van les coses a RUFACA.

E.G.— No la considero revista d'uns quants, perquè com he dit abans es oberta a tothom, el que passa és que només hi participen uns quants.

X.P.— Es molt difícil fer una revista per a tothom.

J.V.— Momentaneament sempre és per uns quants, ara, cal popularitzar-la i que

tots els poblets i viles de Cerdanya tinguin RUFACA i esperin el proper número.

Altres critiques i suggeriments no esmentats anteriorment.

A.G.— Creo que RUFACA debería tener un mayor contacto público que podría en cierta medida lograrse amparando y fomentando iniciativas. Por ejemplo: un concurso literario serio (prosa-verso) con un modesto galardón, jurado y entrega pública; mesas redondas sobre problemas que nos atañen o generales; encuestas de interés social (sobre la pena de muerte, etc.).

E.G.— Es podria fer una mica de publicitat pels carrers amb rètols. Seria interessant promoure alguna mena de concurs o joc on la gent hi pogués participar desde la revista. En definitiva: crec que una més gran participació ajudaria molt a millorar RUFACA i és el que tots esperem.

X.P.— Que hi hagi sort i que es pugui anar mantenint. Si es manté es millorarà. Caldria també, potser, intentar promoure-la per tal de fer-ne més quantitat.

J.V.— Noticiari e... is de tot el que passa a Cerdanya, noticiari curtes, articles no recopilats, donen la sensació de ganes d'omplir la revista sense esforç. Un periodisme dinàmic, sensacionalista "sense passar-se". Als partits polítics que els moqui la yaya. Que ja cobren de les seves centrals, i tenen els seus òrgans de difusió. Entusiasme i endevant. Promoció turística de Cerdanya. Guia del bon gurmè. Plats típics. Per l'entrada de Barcelona hi ha un poster que havia estat pintat amb tots els hotels de Puigcerdà i llocs d'interés, promoure a qui calgui per tornar-lo a pintar. També al Pont de Sant Martí i la seva barriada hi cal una mica de cuidado, així com a la Baronia, etc.

LA LLEI DE MUNTANYA (III)

"Encara recordo el primer trobament amb l'equip del SECOD. No m'imaginava pas la realitat tan profundament humana que s'amagava sota aquestes sigles insòlites per a mi. El Secretariat de Coordinació per al Desenvolupament reunia ja un equip d'homes i de dones conscients, preparats, lúcids, plens de fe, que aviat em convencèren i em sotraguejaren amb els seus plantejaments clars i realistes.

M'han ajudat molt a prendre consciència d'unes realitats doloroses que vivim rutinàriament sense prestar-hi gaire atenció. Les tenim ben a prop, en els suburbis de les ciutats i en les comarques pobres de Catalunya. No deixeu de ser greu, molt greu, el problema de la pobresa en els països considerats rics.

I no s'hi val objectar que el problema depassa les nostres possibilitats. Les accions concretes, limitades, però eficaces i significatives que fins ara ha portat a terme el SECOD, en són una prova. Poden mancar recursos, és cert, però en definitiva el que més necessita el nostre món no és pas això, sinó homes de debó, disposats a lluitar amb enèrgia i abnegació. Hom es pot confiar més d'un grup d'homes com els de l'equip del SECOD, que d'organismes que poden oferir més diners, però que són incapaçs de desvetllar ideals i de comunicar entusiasme per tal de que siguin els mateixos interessats els qui portin a terme, de manera responsable, els programes d'acció i de servei. Aquest és per a mi el gran mèrit del SECOD: La superació de formes paternalistes d'ajuda i la recerca sistemàtica, tècnicament ben preparada, per a la promoció de persones i de grups humans que, després d'haver prèns consciència de la pròpia realitat, es comprometin, per mitjà d'una acció responsable i comunitària, a la resolució dels seus problemes. Veureu al fons de tots els plantejaments tècnics un gran humanisme, un respecte per les persones, una prestació desinteressada del propi temps i de la pròpia persona. No es això l'expressió d'un amor cristià que no s'accontenta amb donar quelcom per poder oblidar, d'un amor que es desvia per trobar les causes profundes i les solucions autèntiques dels problemes?

Ara bé, l'existència del SECOD, que certament ens infon esperança, no ens excusa de la nostra manca d'interès i de prestació davant els problemes urgents que ens planteja. Més aviat l'hem d'interpretar com un crit que ens desvetlla i ens invita a l'acció.

Tampoc no pot ser una justificació per aquells que des de llocs de responsabilitat no compleixen la seva missió d'acord amb les necessitats reals.

El SECOD no es perd en paraules ni en projectes utòpics. Ha començat una aventura humana que es mereix l'estima i la col·laboració de tots.

El llibre que presentem (LA CATALUNYA POBRA) és fruit de l'esforç d'aquest equip. No sols hi trobareu l'estudi tècnic de les àrees on s'ha d'esmerçar l'activitat del Secretariat, sinó que hi veureu reflectit el pensament que inspira en profunditat la seva acció i les seves actituds bàsiques.

Esperem que aquest estudi esdevingui un bon instrument de sensibilització i un autèntic servei a les zones pobres de la nostra terra.

Cassà M. Just - Abat de Montserrat."

"(...) Fins aquí hem anat definint les possibles àrees de pobresa rural en funció de tres índexs o criteris diferents: Despoblament, Participació en l'expansió industrial i dinàmica industrial a través dels nous llocs de treball del sector, i finalment, Renda produïda per càpita a nivell municipal. Mitjançant cadascun d'aquests criteris foren delimitades les situacions de pobresa existents en les comarques següents: (Pel que fa la Cerdanya, no apareix a la columna de despoblament global; a la d'indústria figura al quart lloc començant per la quà de totes les comarques de Catalunya i en relació a la renda, està situada al sisè lloc entre les finalistes).

A partir d'aquesta classificació ja podem dibuixar el mapa de la pobresa rural a Catalunya. Naturalment, no es tracta pas de un mapa definitiu, en què no càpiguen nombrosos matisos i detalls a nivell municipal o subcomarcal, però el cert és que aquesta primera aproximació a les situacions de pobresa de la societat rural catalana és irrefutable. Es un instrument útil per a saber on és la pobresa a la Catalunya rural i per a, si es vol, poder-la extirpar. El cert és que: a) La coincidència dels tres indicadors a les comarques del Priorat, Terra Alta, les Garrigues, el Solsonès, la Segarra, l'Alt Urgell, el Pallars Sobirà i la Vall d'Aran ens defineixen l'arc de la pobresa rural a Catalunya assentat pel sud sobre l'Ebre a Terra Alta, i pel nord al Pirineu, la Vall d'Aran i el Pallars Sobirà. Aquestes vuit comarques constitueixen bàsicament la societat rural

pobra de Catalunya. Qualsevol situació que hom apunti o qualsevol actuació que hom tracti de dur a terme hauran de partir d'aquesta premisa bàsica. b) L'arc es tanca totalment si considerem aquelles comarques que es troben encara avui en una situació intermèdia que no pot definir-se íntegrament com de pobresa, però que tot sembla indicar que s'hi tendeix. Aquestes comarques són: Ribera d'Ebre, Conca de Barberà, Cerdanya, i Pallars Jussà. (La Catalunya Pobra, 1974, pags. 80 i 81)".

Si el SECOD va detectar el problema de forma global mitjançant estudis tècnics, els GRUPS DE L'ALT PIRINEU han treballat per cercar-ne la solució parcialitzada per a les seves zones territorials: el resultat del seu esforç és el projecte de la LLEI DE MUNTANYA i el concepte de les COMARQUES DE MUNTANYA, al considerar que: Les regions de muntanya constitueixen un patrimoni comú, el valor del qual ha d'ésser reconegut pel conjunt de la societat. Tant la comunitat com els individus han de vetllar per la preservació i la potenciació de llurs recursos humans i naturals. La preservació del territori muntanyenc, físic i cultural, només és possible amb el manteniment d'una població permanent distribuïda de forma equilibrada entre els diferents sectors productius. La muntanya desertitzada o amb la població excessivament especialitzada en un sol sector no podria sobreviure. Els biòtops muntanyencs i els seus ecosistemes han d'ésser objecte d'una protecció general.

Les àrees de muntanya, malgrat caracteritzar-se per determinats factors negatius (una altitud, pendents i clima que provoquen especials dificultats de vida; constituir uns ecosistemes fràgils; unes densitats de població baixes i un cos social especialment feble; un medi socio-econòmic on hi ha un grau molt elevat d'interrelació entre els sectors productius; estar subjectes a pressions que poden comprometre les seves funcions vitals de reserves hidrològiques, zones agrícoles i silvo-pastorals, zones de recreació i de vida salvatge), estan dotades també de factors positius (disposar d'uns recursos naturals qu'en termes econòmics s'han de considerar com "bens escassos": boscos, pasturats, aigua, neu, paisatge, etc., i ésser zones susceptibles d'organitzar-se com àrees socioeconòmiques funcionals), que permeten mitjançant una política adequada i les institucions adients i els recursos legals tècnic i econòmics necessaris, un redreçament i una vigorització i endegar un futur de progrés, allunyant l'angoixa d'una crisi sectorial que podria representar el cop de

gràcia a l'economia comarcal, i que convertiria una comarca joïosa com tradicionalment ha estat la Cerdanya en una "terra cremada" al límit septentrional de Catalunya.

El projecte que han preparat els GAP pot ésser l'instrument que dongui a la Cerdanya el impuls que l'hi manca, si tots compremem la necessitat d'aconseguir-lo i tots ens afanyem per aobtenir-lo. Estem en

en moment històric just en que la Cerdanya pot decidir el futur que es mereix com a col·lectivitat conscient i lliure. Ara pertoca a cadascun prendre la seva decisió.

F.X. Bossom

salvem el català

FRASES CORRENTS-INCORRECTES

Tenim a la nostra llengua una quantitat de frases que fem, d'una forma generalitzada, sense prestar la més mínima atenció a la seva puresa lingüística, i el més greu és que una sèrie d'incorreccions que avui podem considerar insignificants seran les que demà lliuraran el nostre idioma a una lenta afoia. (Porcurem auq això no passi!). He extret de "Parleu bé el català", I. Vocabulari d'incorreccions, Ed. Claret, Barcelona, una sèrie d'expressions d'ús molt freqüent a casa nostra, que cal evitar. Veiem, doncs, algunes d'aquestes expressions:

FORMA INCORRECTA

"a granel" (vendre i comprar)
 "a la tum tum"
 "al fi i al cap"
 "allà tu!"
 "al menos", "per lo menos"
 "al per major"
 "al tanto!"
 "anar amb cuidado"
 "armar follon"
 "a simple vista"
 "a tontes i a loques"
 "bones tardes!"
 "coser i cantar"
 "de golpe i porraso"
 "de mil amores"
 "de pacotilla"
 "de passo"

FORMA CORRECTA

"al detall", "a la menuda"
 "a la babalà"
 "al cap i a la fi"
 "tu mateix"
 "almenys"
 "a l'endros"
 "compte!", "ull viu!"
 "anar amb compte"
 "moure brega"
 "a ull", "a cop d'ull"
 "sense solta ni volta"
 "bona tarda!"
 "bufar i fer ampolles"
 "de cop i volta", "tot d'una"
 "amb molt de gust"
 "de fira"
 "de passada"

"de planton"

"de quan en quan"

"de repent"

"des de luego"

"donde les dan les tomen"

"en sério"

"en ves"

"fer alarde"

"fer de tripes corasson"

"fer frente"

"fer-se un taco"

"ida i vuelta"

"llamar l'atenció"

"mala pata"

"mano sobre mano"

"Més o menos"

"m'importa un bledo"

"ni siquiera"

"no pega"

"no té volta de full"

"pagar el pato"

"pel matí, per la tarda"

"pe adelantat"

"quita i pon"

"tal per a qual"

"treure de quici"

"vale!"

"palplantat"

"de tant en tant", "adesiara"

"de sobte"

"és clar", "no cal dir-ho", "oidà",

"certament", "í tant!"

"tal faràs tal trobaràs"

"de debò", "seriosament"

"en lloc", "en comptes"

"fer gala", "gallejar"

"fer el cor fort"

"afrontar", "tenir-li cara"

"fer-se un embolic"

"anada i tornada"

"cridar l'atenció"

"poca solta" diferent de pocasolta

"amb les mans plegades"

"Més o menys"

"tant se me'n dóna"

"ni tant sols"

"no lliga", "no s'hi adiu"

"no té retop"

"pagar els plats trencats"

"al matí, a la tarda"

"per endavant", "a la bestreta"

"llevadís", "de posa i treu"

"són tap i carbassa"

"treure de polleguera"

"vinga!", "bé!", "d'acord!"

Són molt recomanables el "Parleu bé el català" i el "Parleu més bé el català", de la mateixa editorial.

LAURA FABRA

recull

EL MENJAR A CASA NOSTRA. Patates farcides

8 patates, 200 gr. de carn de vedella, 50 gr. de llard, 12 ametlles, 2 cebes, 2 tomàquets, pebre vermell.

S'escullen les patates que siguin bastant grosses i lli-ses, es pelen, i amb una eina expressa, que es troba a vendre en el comerç, es buiden. Es rosteix la carn, es trinxa i es sala. En la mateixa cassola es sofregeix una ceba i un tomàquet, tot ben trinxat, s'hi tira sal i s'hi posa la carn, s'hi donen unes quantes voltes i s'omplen les patates. Aleshores, amb un xic de farina i aigua, es fa una pasta amb la qual s'arrebossa l'obertura de la pa-tata, i es fregeix fins que la pasta l'hagi tapat bé i no pugui sortir el farcit. Aleshores es van tombant les patates fins que prenguin un xic de color.

En la cassola es torna a fer un sofre, t de ceba i to-màquet, es fa una picada d'ametlles torades, afegint-hi sal i una mica de pebre vermell, i s'hi ajuen les patates fent que l'aigua les cobreixi. Es deixen bullir amb poc foc fins que siguin cuites i quedi una salsa espesseta.

Va molt bé de barrejar patates i cebes. Les cebes es guisen igualment.

CONSELLS PRACTICS

Un mitjà molt senzill per saber la qualitat d'un vi. Es prepara un plat amb una xica d'aigua. Per altra banda, xopar del vi una molla gruixuda de pa, ficar aquesta din-tre de l'aigua. Si el vi està falsificat l'aigua es colorirà tot seguit. Pel contrari, si el vi es natural l'aigua mantindrà varis minuts el seu color.

Rosa Maria

HOY: AL HABLA CON LA CASA DE CERDANYA EN BARCELONA

Los redactores de RUFACA no cobramos ni un céntimo por nuestro trabajo. Y puestos a trabajar por amor al arte (y al país), no cobramos ni desplazamientos. Por ello hemos ido retrasando esta entrevista a la espera de aprovechar un viaje a Barcelona. Hoy, por fin, después de salir del funeral de un pariente lejano, nos acercamos a otra casa mortuoria (o así nos lo parece): la Casa de Cerdanya en Barcelona.

En pleno ensanche, en la calle Diputación, en uno de aquellos edificios color ala de mosca, de techos altísimos, sin ascensor, y con penetrante olor de coles hervidas saliendo de la portería, hay un letrero en un balcón del cuarto piso: "Casa de Cerdanya". La escalera de granito artificial, con pasamanos mugriento, es pesada de subir. Mientras, pensamos que se parece tanto esta escalera a la de cualquier otra "casa de Cerdanya" (pero casa de verdad, de las de antes), como un huevo se parece a una castaña.

Llegamos jadeando al cuarto primera. La puerta está abierta. Un abuelo desdentado, que sin duda se autoadjudicó el papel de conserje, duerme profundamente en un sillón del vestíbulo. Un hilillo de saliva cae de su boca entreabierta sobre su solapa de pana. Si no fuera demagógico y demasiado fácil, diríamos que es una imagen casi perfecta de la Cerdanya: Un viejo sin dientes, vestido de pana, durmiendo con la boca abierta sobre un sillón de skay. En la pared, como una orla sobre la cabeza del viejo, una inscripción en caligrafía que quiere ser gótica, dice con grandes caracteres a modo de bienvenida: "HOSTES VINGUEREN, QUE DE CASA ENS TRAGUEREN".

Sin hacer ruido, por miedo a despertar al extraño cancerbero, recorreremos un pasillo decorado con fotos del padre Bosom (en santuario de Talló, el Cadí. . .) y llegamos a lo que debe ser la sala de estar-comedor. Guadañas, cencerros, un yugo roto, un rastrillo de palo, una picassa mellada y otros instrumentos de labranza cuelgan de las paredes con cantidades más o menos considerables de polvo.

Esperábamos encontrar allí a Joanet, el conserje y encargado del bar. Pero no está.

Un poco violentos, con la estúpida sensación de estar en casa ajena, nos sentamos en unas sillas de enea.

Una opresión-depresión extraña nos invade el ánimo. No decimos nada. Quince minutos más tarde llega Joanet, acalorado, preocupado. El viejo de la puerta, o es de cera, o ha muerto, o sigue durmiendo.

—Perdonadme, las colas de los autobuses están fatal. Nunca me acostumbraré a empujar a las ancianas para llegar a la hora a una cita.

Es un joven de mediana edad, de frente despejada y patillas muy pobladas. Sus mejillas, casi azules de tan coloradas, son señal inequívoca de su tierra natal.

¿Que tal por allá arriba?

"Allá arriba" es sin duda la Cerdanya. Lo pregunta con una mueca extraña. Sin entusiasmo. Como conociendo de antemano la respuesta. Quizás por esto no contestamos más que con una triste sonrisa.

Sin preguntar nada, llena un porrón con un sucedáneo de vino embotellado, mientras le arreamos la primera pregunta:

—¿Cómo cuantos clientes habituales tenéis?

—Pues mira. Yo diría que unso treinta. Como sabéis casi todos "cansaladers" y charcuteros de Barcelona, pero cuando celebramos alguna fiesta, más. El año pasado con motivo de la Virgen de la Sacristía y la fiesta del Lago (que hemos unificado precisamente por problemas de asistencia), llegamos a reunirnos casi doscientos.

—Ah! ¿Seguis celebrando estas fiestas?

—Sí. Incluso hicimos un concurso de carrozas, pero claro, en miniatura, montadas sobre juguetes mecánicos que corrían dándose cuerda por este comedor. Por cierto que ganó el concurso una reproducción del "campanar" hecha con cerillas, pero tal como se veía antes de que hicieran los aparcamientos subterráneos y todo eso. Mientras iba corriendo la carrocita, iban saliendo fuegos artificiales del campanario en miniatura tal y como hacíamos antes por la fiesta de la Virgen de la Sacristía.

—Pues tenía que ser ingenioso —contestamos sin entusiasmo—. ¿Sabes que ahora los del Ayuntamiento han alquilado los bajos del campanario, el espacio que había en-

tre los arcos, a un seños que va a montar un sex-shop?

—¿Un qué?

—Si hombre, una tienda de artículos eróticos. Al parecer la figura enhiesta del campanario sobresaliendo a duras penas de los bloques de apartamentos, es un símbolo fálico que incita a comprar artículos de este tipo.

Nos mira con cara de no entender nada. Nosotros seguimos.

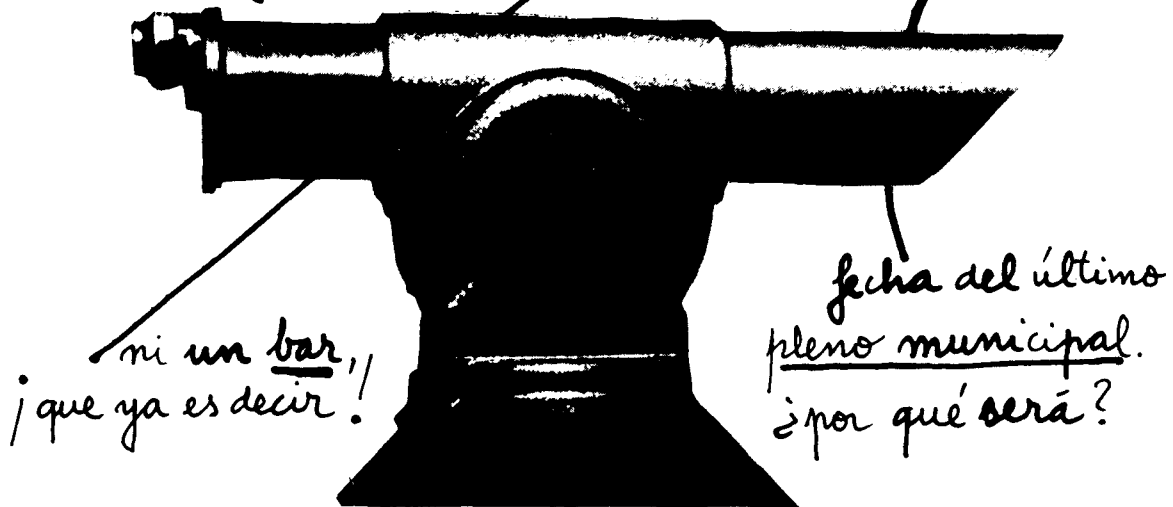
—¿Hace tiempo que no has subido a Cerdanya? Ahora con los cuatro túneles abiertos, el viaje se hace en un momento.

—Calla hombre, calla. Para la fiesta de San Jaime pasada, hicimos una salida en autocar para ir a merendar a Rigolisa y bailar unas sardanas. Pero fue un desastre. Al llegar al Vilar y atravesarlo por la autovía, a un par de abuelos les dió un síncope y tuvimos que ir corriendo al hospital. Como el consorcio con la Seguridad Social todavía está por solucionar, no lo consideraron una urgencia ni quirúrgica ni naturalmente ticológica, y tuvieron que ir con su tarjeta de desplazados a las orillas del Segre para reanimarlos con agua fresca. Aquello fué peor, proque unas señoras se nos marearon del hedor que desprendía el río que es una cloaca al descubierto. Al final, cuando llegamos a Rigolisa, no pudimos ni entrar en la ermita. Como sabéis han cercado toda la plaza para la pista de kartés de los niños de las urbanizaciones de alrededor. Dimos media vuelta y tomamos unas cervezas y unos frankfurts en uno de los muchos merenderos que se han instalado en lo que nosotros llamábamos "el passeig dels enamorats" ¿sabéis?, aquella acequia que se encuentra yendo hacia rigolisa. Y nos volvimos muy deprimidos a casa. Al volver, todos silenciosos, en el autocar algunos lloraban, y el viejo de cal Xicoy de Grús dijo: "Hostes vingueren, que de casa ens tragneren", y entró en una especie de estado de coma del que todavía no ha salido. Por unanimidad decidimos grabar esta frase en el recibidor de esta casa. ¿La habeis visto?

—Sí. Y oye. Aparte de los concursos de carrozas, ¿que otras actividades realizais?

—Mira, cada vez menos cosas. Para Navi-

* moderno aparato donado por Amics de Cerdanya (tras laboriosa suscripción popular) e instalado en el balcón de la Casa de Cerdanya en Barcelona, en focado permanentemente al campanario de Puigcerdà. Damos fe, de que el día de la instalación no pudimos ver absolutamente nada. * Nos ha llegado una postal, con fecha de la semana pasada, * en la que afirman haber visto fogos artificiales, relámpagos o chispas, muchas chispas....

dades rifamos una cesta pro damnificados de los accesos de los túneles. Fué un fracaso. No vendimos ni la mitad de los talonarios.

—¿El restaurante funciona?

—Hacemos comidas económicas con siete u ocho variedades de platos que nosotros llamamos típicos. Hacemos el tiró amb naps pero con pollo y zanahorias porque aquí no hay manera de encontrar los ingredientes. La abuela de cal Ermengol de Urtx nos hace un pa de fetge con foie gras industrial y miga de pan amasados. Tenemos un pastel de mil fulls que nos hace un nieto de la pastelería Tuix a base de pan bimbo y crema casera que tiene mucho éxito...

—¿Recibís RUFACA habitualmente?

—Un maestro de Puigcerdà nos manda la suya después de leerla. Aquí la devoramos todos. Nos hizo mucha ilusión el artículo sobre la reserva ecológica que han hecho en

Sanabastre. Por lo menos que quede el recuerdo de las variedades de animales y plantas que había allí cuando eran cerdanos de nacimiento sus habitantes, o por lo menos la mayoría...

Nos quedamos con las ganas de comparar aquella reserva, con la reserva humana antropológica que es todavía la Casa de Cerdanya en Barcelona. Estamos afligidos. Preocupados. Desde que se fueron hasta los cuervos de la Cerdanya para dejar espacio a los 130.000 habitantes que tiene actualmente, que han quedado reducidas a cuatro docenas las familias que tangan la mayoría de sus miembros nacidos aquí. Da pena ver a estos últimos descendientes de los valientes ceretes haciendo cola para sacar un billete de Metro. Y esta vez, la culpa no ha sido sólo de "los malos" de siempre. La culpa ha sido en primer lugar de los mismos ceretanos, de sus envidias, de su codicia, de

su espíritu mercantil de su capacidad de venderse el alma por un plato de lentejas. Unos, de grado, vendieron, pensando hacer el gran negocio, cuando lo hicieron los intermediarios y las empresas constructoras. Otros fueron exprop. los por no saber oponerse a tiempo a las medidas más injustas. Todos rectificarian, se echarían atrás. Nadie está a tiempo.

Salimos de la Casa de Cerdanya sin despertar al viejo que sigue durmiendo, o es de cera, o ha muerto. Si no fuera demagógico y fácil volveríamos a decir que es una imagen casi perfecta de la Cerdanya: Un viejo, sin dientes, vestido de pana, durmiendo, (o muerto ya quizás), con la boca abierta sobre un sillón de skay...

... Y no intentes despertarlo, si es que estás a tiempo. Encima se enfadaría contigo.

El hijo de la Dolores (Rama política, no militar)

CARTA DEL MAS ALLA

Ante todo, quiero felicitar a todos los que hacen posible que RUFACA salga cada mes, por el esfuerzo y sacrificio que ello significa. Quiero hacer una especial mención de los artículos del Dr. Llauro, que con su fina y filosófica ironía pone como buen Dr. el dedo en la llaga, aunque en alguna ocasión no se muy bien por donde van los tiros.

Desde mi privilegiada talaya observo todo lo que pasa por "ahí abajo", yo también viví unos pocos años en este destierro, de esto no hace mucho, pues si contamos la edad de este mundo según los sabios reunidos en un congreso en París, para unos, la edad de la Tierra es de trescientos o cuatrocientos millones de años, para otros es de setenta a ochenta mil millones, entre ellos discrepan de unos cuantos miles de millones de años, pero esto que importa, por esta pequeña discrepancia no van a dejar de ser sabios, a vosotros tampoco os hará perder una hora de dormir esta pequeña diferencia de tiempo, lo que importaba era celebrar el congreso en París, por algo durante muchos años se la ha calificado como el cerebro del mundo, además es la ciudad más cosmopolita de Europa y tiene el encanto de sus féminas tan simpáticas atractivas y generosas, pues bien, según esos congresos que siempre terminan como empiezan. . . no! en esto me equivoco, terminan con una gran cena, repito, según estos sabios yo al lado de la edad del mundo tengo cuatro días; unos cinco mil años, lo que se dice anteayer, bien, dejemos los sabios y vamos al motivo de esta carta.

Desde mi lugar en la altura, he podido observar como en Puigcerdà, mis congéneres los ancianos van por la Villa como desperdigados, en los pocos meses de verano —si no llueve— aún se reúnen muchísimos en los jardines del Lago, otros en los bancos de piedra del Paseo y los menos en la Plaza del Campanario pues el Sol es acaparador y los bancos escasean.

Hay muchos pueblos en Catalunya inferiores en número de habitantes y mucho más inferiores en posibilidades económicas que se han preocupado de reunir a los ancianos creando el HOGAR DEL ANCIANO, porque el hombre cuando es viejo busca la compañía le gusta charlar, y si no, fijaros como se agrupan instintivamente en las plazas, en los bancos (aunque sean de piedra) allí se cuentan sus cosas, sus travesuras de la niñez, sus aventuras donjuanescas (el ochenta por ciento imaginadas y el veinte adulteradas), pero es igual, ellos gozan y rien recordando tiempos que no volverán.

También los hay que cuentan calamidades como aquellas tan corrientes de fines del siglo pasado y muy adelantado el actual, en que llevaban los abuelos a la Casa Provincial de Caridad, para hijos y nietos poder marchar al extranjero o a otras regiones de más posibilidades de vida y más provenir, huyendo de aquellas tierras en donde por culpa de las heladas, el pedrisco

o la sequía no había un año de buena cosecha y como no existía la Seguridad Social no había más solución que el Asilo.

Como digo, allí se lo cuentan todo, allí se ríe, se medita y también se caen algunas lágrimas por sus padres y abuelos que marginados de la sociedad pasaron tantas calamidades.

Puigcerdà es una de las poblaciones de Catalunya que más necesita el Hogar del Anciano, si me hicierais caso a mi yo le pondría HOGAR DE LA ANCIANIDAD pues las pobres abuelas han pasado por el mismo rosario de calamidades que los hombres, siendo muchas veces paños para enjugar las lágrimas de ellos.

Puigcerdà tiene un invierno muy largo y muy crudo y los abuelos tienen que pasar muchos días en casa por no tener a donde ir, la nieve, y cuando no, la lluvia lo invaden todo y los pobres viejos no pueden salir de casa, y los viejos en casa son un estorbo, no porque los hijos y los nietos no les quieran, sino porque ellos mismos se ponen de mal humor y lo contagian a los demás, en las conversaciones si se meten tienen que callarse, pues casi siempre repiten lo dicho otras veces, y les contestan los nietos: "abuelo, que esto ya nos lo has contado" si, también aquello del gato que se comió las chuletas, y el hombre no puede ni hablar.

Hay que buscar la fórmula para que estos hombres, artifices de mucho de lo que la sociedad disfruta actualmente, tengan todo el apoyo posible para hacerles más alegres y soportables los años que les quedan.

Yo creo que el ayuntamiento junto con los bancos y Cajas de Ahorros que hay, así como la Federación de Comerciantes podrían adecentar un Local de fácil acceso, mantenerlo caliente en invierno, limpio durante todo el año y poner dentro mesas, sillas, juegos de naipes, ajedrez, dominó, una televisión —si es en color mucho mejor— y algo para beber (que cada uno deberá pagarse) pero, eso sí, que lo hagan pronto, porque sinó estos viejos que veo deambular ahora por Puigcerdà estarán conmigo y en todo caso servirá para los que en estos momentos tienen el poder de decisión en sus manos, y que si no lo hacen, tampoco ellos lo tendrán.

Cuando yo estaba "ahí abajo" los ancianos teníamos mucha importancia, eramos los jefes de las tribus y había los consejos de ancianos que eran los que mandaban, seguramente que por eso íbamos tan mal.

Se despide este anciano esperando que muy pronto hayais realizado esta obra en favor de mis amados congéneres los viejos, que ya se que smos unos cascarrabias, pero hay cada joven y adulto. . .

MATUSALEN

CARTA AL SEÑOR ALCALDE

Me he dedicado a escribir esta carta porque ya han pasado meses desde que se eligieron los ayuntamientos democráticamente por votación popular y libremente,

el motivo de la misma es por mi extrañeza, ya al haber pasado tanto tiempo y no hacer una asamblea pública para exponer al pueblo lo ya hecho, así como lo que se va a hacer, los problemas y todo tipo de contratiempos con los que se encuentran cada día.

Todos los grupos respaldados por un partido político o independientes expusieron sus programas y más o menos lo que pretendían hacer. El grupo que representaba nuestro alcalde solamente nos dijo que su partido era el pueblo y que sólo a él daría cuenta de todo si llegaba al ayuntamiento.

Esperamos esa asamblea, señor alcalde, para que Vd. y cada concejal puedan exponernos lo que concierne a cada uno y responder a nuestras preguntas, el apoyo de todos los ceretanos para nuestros representantes se da por descontado para que sigan luchando, con ánimo y sin desfallecer, por nuestra villa.

Un Ceretano

SURIGUEROLA

Me dirijo nuevamente a Vds. a través de RUFACA, no para volver a exponer los problemas del barrio del Lago, sino con ánimo de que se abriera una nueva sección dedicada a los pequeños pueblos de la Cerdanya, esos que casi ninguno de ellos figuran en el mapa, y que son ignorados por la mayoría de personas, siendo yo una de ellas, pues a pesar de haber nacido en la Cerdanya, ignoro la mayoría de ellos.

Me gustaría empezar hoy, sacando el polvo a uno muy pequeño, pues solo tiene cinco casas y una iglesia, esto sí, es preciosa, donde pasé la gran parte de mi niñez y que se llama SURIGUEROLA.

Suriguerola está situado junto al río Segre, entre los pueblos de Talltorta y Sanabastre, pertenece a la Agrupación de Municipios denominado "Fontanals de Cerdanya" y dista del Aeródromo de la Cerdanya unos dos o tres kilómetros. Es un pueblo dedicado a las faenas del campo, y debido a la gran inmensidad de sus fincas esto hace que dé trabajo a muchas personas emigradas en busca de un trabajo mejor y más retribuido, aunque ultimamente y debido a la gran aparición de maquinaria que ella sola hace el trabajo de varias personas, esto hace que se reduzca la mano de obra.

No es que sepa mucho de la historia de este pueblo, por no decir casi nada, sólo se de él, el tiempo que viví allí y con la ilusión que esperaba me dieran vacaciones en el colegio para poder correr hacia allí, junto a mis padres y hermanos y poder disfrutar de todo lo que me hacía tan feliz. Recuerdo que no había suficientes horas durante el día para mí, sobre todo en verano cuando nos reuníamos con algunos primos que venían a pasar el verano y nos íbamos a coger saltamontes, ranas, pajaritos, o todo lo que nos fuera posible, construyéndoles sus propias casitas y llevándoles cada día comida para que

subsistieran.

Luego venía la recolección del trigo, cuando aún no existían las llamadas "cosechadoras" y venían las máquinas de trillar que se instalaban en medio de la era y pasaban varias semanas, con varias personas trabajando en ello. Más tarde la recolección de patatas, donde varias semanas antes se presentaban grandes cuadrillas de gitanos, viniendo en tartanas los más ricos y los otros a pie rompiendo éstos con su jolgorio la vida pacífica del pueblo. Recuerdo que hacían sus famosas peleas de gallos, sus misas, sus bodas, sus bautizos, en fin, gran diversidad de cosas. Hoy, los pocos que van a recoger las patatas ya van con sus grandes coches, y lo difícil ya es encontrarlos para esta tarea.

Lo que menos me gustaba eran los crudos días de invierno, en los que no se podía, o no me dejaban, ni siquiera bajar al patio, debido al frío reinante, teniendo que permanecer junto a "la llar", donde nos reuníamos toda la familia y contábamos historias y dejábamos pasar las horas, tomando de vez en cuando un "vino a la mandarina", para reconfortarnos.

Su Patrón es San Miguel Arcángel, celebrándose su festividad el día de San Miguel —29 de septiembre—, todo era un torbellino de alegría, la preparación, el adorno de la iglesia —ya que es el único día del año que se celebra misa en ella— la preparación de la plaza para el baile, la matanza de pollos, conejos, etc., para el menú ya que en dicho día se solía tener un gran número de invitados, cosa típica en las fiestas mayores de muchos pueblos.

En varias ocasiones, sobre todo en verano, he vuelto, de paso que hacíamos una pequeña excursión al río para hacer la típica "costellada", y ahora el problema es hacerla ya que el río ha sido destrozado completamente a causa de alguna riada y principalmente a que constantemente había camiones y excavadoras cogiendo arena y no puedes evitar que esto te desagrade, recuerdo que era tan bonito, y ahora. . . , bueno, en fin, cosas del progreso. En cuanto al pueblo, como el río, también ha empeorado, caminos más malos, el puente de entrada en el pueblo está medio derribado —debido a una riada muy fuerte que sucedió hace algunos años— y naturalmente está sin alumbrado público, a pesar de que hace mucho tiempo hicieron propuesta al ayuntamiento para colocarlo, pero sin que hasta la fecha haya sido colocado. En fin, creo que Suriguerola, como tantos otros pueblos, tiene muchas cosas que "arreglar", unos más graves que otros, pero hay que reconocer que al fin y al cabo es un pueblo olvidado.

Espero que la sección se anime y entre todos podamos conseguir que cuando se hable de un pueblo tan pequeño como éste o aunque sea más grande la cosa no suene ¿Qué es esto? o ¿donde está esto?

Gracias

Anna Pallé

NUEVA ETAPA

Aquí el Hospital +

Llevamos ya bastante tiempo hablando de próximos cambios en el Hospital, de modificaciones sustanciales, de nueva etapa etc. Ha llegado el momento de que todo ello se convierta en realidad. Con la renovación de la Junta Administrativa, de los cargos directivos y de la organización interna de la Institución, queda cerrado un importante capítulo de la historia del Hospital y se abre otro lleno de esperanza y de interés.

Se han empezado a utilizar las habitaciones de la nueva Planta recién terminada y la Comunidad de Religiosas se dispone a ocupar las magníficas instalaciones que —exclusivamente para su uso— se les ha proporcionado en el ático que se acaba de construir. Muchas han sido las personas que han tenido la amabilidad de venir a visitarnos y han podido comprobar personalmente la realidad de lo que se ha hecho. Son sus comenta-

rios, más que los míos, el mejor aval de la obra realizada. Me permito aprovechar esta página para hacer extensiva la invitación de visita a todos los lectores de esta revista.

Al mismo tiempo se ha completado el equipo de Médicos. Además del nuevo Anestesiólogo, se han incorporado otros dos profesionales para suplir la marcha del Dr. Massnés. Se trata —y sirva de presentación— de los Dres. Miguel Callegaris (Cirujano) y Ricardo Corsunsky (Toco-Ginecólogo), cuya eficiencia profesional y virtudes humanas pueden garantizar; en espera de que el tiempo, el acierto en su ejercicio profesional y su entegración en la Comarca, ayuden a conseguir que las gentes de la Cerdanya vayan depositando su confianza en el Hospital y en los profesionales a su servicio.

J. Llauro Güell

esports

EL HOQUEI GEL EN PERILL DE MORT

Passat el parentesi que representa l'estiu, el Club Hielo Puigcerdà, es comença a bellugar de nou, així el sis de setembre es va celebrar a la sala d'actes de l'ajuntament de Puigcerdà la primera reunió per estudiar els problemes de l'entitat i més concretament els de l'equip, que com podeu imaginar-vos son molts:

— El primer i fonamental, es el poc nombre de jugadors, que és poden considerar fixes per a tota la temporada, ja que molts estan estudiant fora i d'altres estan o tenen que anar a la mili. De tota manera sembla ser que aquest problema quedaria resolt amb la reincorporació a l'equip dels germans Pera i d'en José González, residents a França. A fi i efecte de parlar amb ells i intentar averiguar si els hi és possible

de jugar de nou, es va brindar en Josep Tona, dient que donaria una resposta aviat.

— Un problema molt similar és presenta a la Junta Directiva ja que son pocs i sense massa temps per poguer dedicar-hi.

— El tercer problema radica en trovar gent que pugui disposar dels caps de setmana per viatjar amb l'equip fent de delegats i portant la qüestió de material.

— I el gran problema es la situació econòmica que evidenment està molt fluixa. Cal tindre en compte que els desplaçaments son molt llargos i per tant representen grans despeses. Cal renovar el material, i al ser tot d'importació el fa més car. I que a diferència dels demés equips nosaltres tenim que pagar lloguer de la pista, al no disposar de pista propia, etc. etc.... Per assolir aquestes despeses tan sols es compte amb l'ajuda de la federació, que es infima per les necessitats existents, i l'aportació dels socis, però que pel fet que comentavem avans de no tenir pista fa que no siguin gaires.

Després de veure aquest panorama és clar que calen crear noves fons d'ingresos i potenciar les actuals, així podem apuntar les següents sol.lucions: Organitzar partits de hoquei rodes entre l'A.E.P. i altres equips, ja que aquests beneficis podrien servir per a canviar el vestuari, buscar el patrocini de cases comercials, fer una forta campanya de captació de socis i potser també

fora convenient que és repartisin els beneficis dels "Quintos" i la "Quina", entre les entitats esportives necessitades de la Vila, en lloc de que tot anés a parar a una sola entitat com fins ara.

Com a anecdotia només vull dir-vos que mentre els jugadors de futbol, l'any passat, és permetien el luxe de cobrar per cada partit, cosa força il.lògica al ser amateurs, els de hoquei s'estàn pagan els sticks, em sembla que aixó no es massa normal, i més si analitzem el que una i altre activitat han reportat a Puigcerdà esportivament parlant. Amb aixó, no vull menysprear al futbol, ni molt menys, sino que solsament exposo uns problemes que crec val la pena tindrels en compte.

Mitjançant aquestes ratlles aprofito l'ocasió per a sol.llicitar la vostra ajuda tan a nivell personal com a nivell economic.

Ara encara som a temps d'evitar que el hoquei s'en vagi a l'aigua, fora molt trist el tindre que dir que a Puigcerdà i havia hagut un equip de gel a primera i segona divisió, és molt millor que entre tots li donem una forta empenta i poguem continuar dient que a Puigcerdà i Cerdanya encara hi és l'equip de hoquei gel.

FEU-VOS SOCIS DEL CLUB HIELO PUIGCERDA, EVITAREU QUE DESAPAREIXI

Pere Capdevila

"PENSIO D'ANCIANS" (Novel·la de Carme Clausell Bernat)

que obtingué una MENCIO HONORABLE als Jocs Floras de Perpinyà en 1976

Segon capítol

Carolina arriba a casa de la seva mare, malgrat el plaer de veure la seva família, es va sentir envaïda per l'avoriment. Les hores li eren llargues.

Sofia de tant en tant observava l'ancià, volguent descobrir quelcom, i així treure la preocupació de la seva amiga, que degut a aquest neguit, menjava molt poc. Però, no era fàcil.

Entre ella es digué; Potser l'imaginació de l'ancià es distreu estant tancat dins de la seva cambra? Soporta millor així la seva solitud.

Carolina, al dia següent, al reveure l'ancià, inconscientment tornà a preocupar-se.

Sofia observant-ho, li digué:

— Crec que la teva única preocupació és aquest ancià. Comprenc que no és fàcil el que et proposes a voler averiguar esbrinar la vida d'aquest home.... Tu, acabaràs malament! no dorms....

— Com ho saps que no dormo?

Les nostres cambres són tan reduïdes que és fàcil d'endevinar. La paret que ens separa deixa sentir tot amb claredat. Entre les dues amigues es va establir un silenci.

Sofia l'abandonà, dient-li:

— Hem resultes incòmoda!

Carolina trobant-se abstreta amb els seus pensaments, no va adonar-se del rumor d'unes veus alarmades.

Sofia vingué corrent un poc sofocada:

— Surt, que hi ha foc a la pensió!

— No, vaig primer a prevenir a l'ancià!

Quan anava a cridar a la porta de la cambra, se sorprengué al sentir que parlava amb algú. La veu a penes es deixava sentir. Posant la més gran atenció, va voler escoltar.

Sofia, commoguda de la intrigada curiositat de la seva companyia, li digué agafant-la pel braç, que la cosa del foc no fou més que una falsa alarma.

— Millor, perquè pobres els vellets si hagués hagut foc quin espant!

— Bah! Deixat de comentar! Que et creus que aquest vell és ximple?

— Per l'amor de Déu! No siguis tan cruel. Ets dura!

— Sí, el suficient perquè em compreguis. I no puc canviar de pensar. No t'oblidis que sóc més jove que tú.

Les dues s'anaren silencioses.

Uhs mesos han passat. Es el més de novembre, Carolina per raons de salut de la seva mare, li diu al seu amo que es troba obligada a deixar el treball unes setmanes. Ell, la mira i li diu:

— Si la teva mare et necessita, cedeixo al que em demanes.

— Moltes gràcies Senyor Joan.

Al dia següent, mare i filla arribaren fatigades a la muntanya. El vitge havia sigut pesat.

Els primer dies de permanència de la Senyora Ursula i de la seva filla, el temps es mantingué bo. El sol desapareixia darrere les muntanyes nevades. Algunes vegades el sol apareixia feble amb obscurs núvols que l'envoltaven. El sol intentava fer pas, sortint amb tota la seva esplendidesa. Altres dies, grisos, eren trists com jorns d'hivern.

Reunides al menjador amb el fill del propietari de la casa conversaven.

Com que elles pujaven cada any a la muntanya, el xicot i els seus pares, les estimaven molt, com si fossin de la família. Carolina, amb melangi, fixava els seus ulls, als camins veïns, preguntant perquè fes bon temps, per anar a fer un passeig.

La conversa del xicot, d'aleshores que havia arribat, que lenutjava.

Ell, dirigint-se a la senyora Ursula:

— No podem permetre que s'exposi a córrer per aquestes muntanyes, on hi ha tants perills. Li ho he explicat a la vostra filla però, inutilment.

Carolina fastiguejada:

— Vosté el que plora és la meua companyia. Conèc els perills, així és que no en parlem més!

— Bé, com vosté vulgui.

Ella va moure's d'un gest d'impaciència.

— No tinc por. No hi ha necessitat que

em vigili. La meua mare em digué sempre que aquests indrets són segurs.

Alfred respongué:

— Sense guia hi ha perill de pèrdua i fàcilment sofrir alguna caiguda.

— Els meus peus són ben segurs. I com que no sofreixo marejos.

Ell, indignat:

— Als que els agrada córrer, els arriben molts tropells.

— Jove, és molt pessimista. Bé, amb aquest temps que fa tan enforquit, hauré de decidir de deixar de córrer l'assumpte de l'excursió.

— Està clar! Replicà sa mare, avui era una imprudència.

— Senyora, la seva filla, hauria d'acceptar la meua companyia. Ella no coneix els senders.

La Senyora Ursula contrariada, per aquella insistència li respongué molt convençuda:

— Perdoni, però la meua filla surt amb mi. Ens agrada molt passejar-nos per aquests llocs. Quants records sorgeixen. Oh Déu meu, l'eco sonor del passat, que evoca els combatents que han trepitjat aquesta terra...

Alfred, un poc molest, respongué despectiu:

Nosaltres fa tants anys que vivim ací, que no hi donem importància, en canvi vostés n'hi donen molta.

La Senyora, no semblava escoltar-lo, i seguint el seu pensament digué com dins un somni:

— Oh! La naturalesa divina! Jo hi responc trobant-me en relació amb els llurs poders sobrenaturals que venero perquè tenen.... Ah que formos temps!

El jove se la va mirar, sense comprendre-la, i li digué:

— Se sent vosté molt romàntica i antiga.

Ella li replicà:

— I vosté jove, en realitat molt modern. En canvi jo em vaig separant del modernisme, i amb una voluntat de llum enlluernadora, torno al passat. Jo viuria sempre en aquest lloc solitari.

CAIXA DE PENSIONS
"la Caixa"
de Catalunya i Balears

AL SERVEI DE L'ESTALVI I DEL CREDIT

516 OFICINES
ARREU DE CATALUNYA

A PUIGCERDÀ

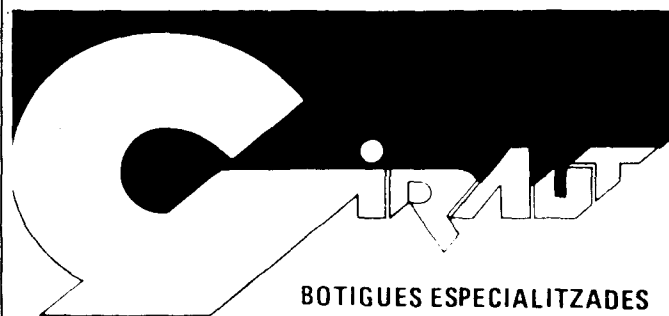
Josep Antoni, 22. Tl: 88-01-47

MEF, S.A.

MUNTATGES ELÈCTRICS,
DOMÈSTICS E INDUSTRIALS

Avinguda Dr. Piguillem, 3- PUIGCERDÀ (Girona)

BOTIGUES ESPECIALITZADES

CARRER MAJOR, 9, 14 i 16. PUIGCERDÀ

Palau 3

Major, 13 — Telèfon 88 06 99 — Puigcerdà

CONSTRUCCIONES
F. BRAVO

Escuelas Pías, 10 - 1º
PUIGCERDÀ

GERONA

ELECTRODOMESTICS

PIRINEU

Avinguda Dr. Piguillem, 3
PUIGCERDÀ
(Girona)

selecciones

SOUVENIRS - JUGUETERIA
ARTICULOS REGALO

LISTAS DE BODA

PLAZA DEL CAMPANARIO, 10
Tel. 88 02 77

PUIGCERDÀ

CAN BORRELL

MAS CATALÀ DE LA CERDANYA

**APARTAMENTS I CUINA TÍPICA CASOLANA
MERANGES (Girona)**

AMBIENT MOLT SELECTE — 40 PLACES

Reserves — Telèfon: 972-88 00 33

*CUINA DISTINGIDA I CONDECORADA
AMB EL PREMI:*

IGNASI DOMENEC — HOGARHOTEL-78

(Reserves per telèfon)